

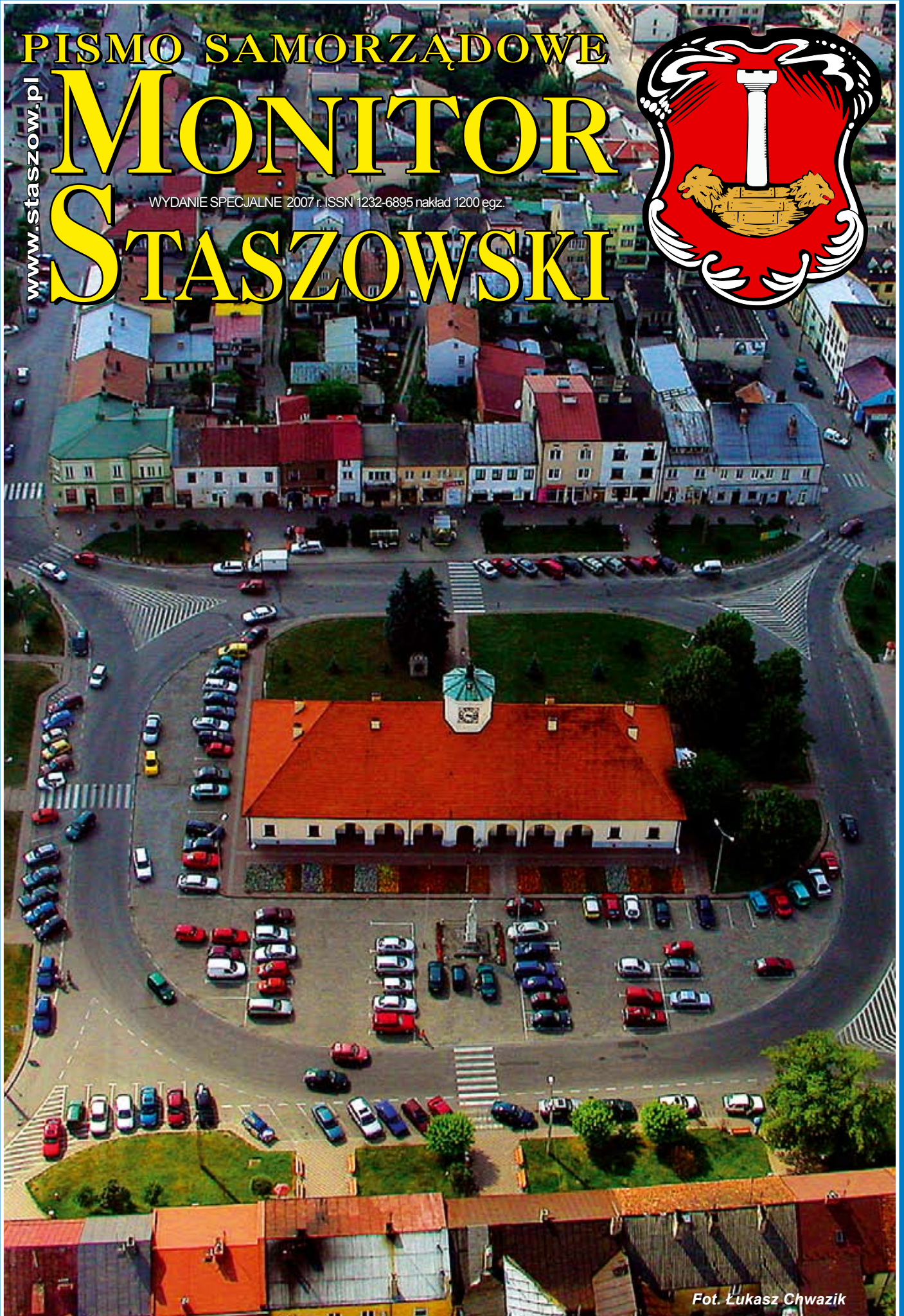
PISMO SAMORZĄDOWE

MONITOR STASZOWSKI

WYDANIE SPECJALNE 2007 r. ISSN 1232-6895 nakład 1200 egz.

www.staszow.pl

Fot. Łukasz Chwazik

Szanowni Państwo, Miasto i Gmina Staszów

położona jest na obydwu brzegach rzeki Czarnej Staszowskiej, w południowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, ok. 50 km od Kielc. Gmina zajmuje obszar 226 km² i liczy 27 tys. Mieszkańców, z czego w mieście na pow. 29 km² zamieszkuje 17

tys. Znaczna część Ziemi Staszowskiej zajmują lasy i pola. Ze względu na sposób zagospodarowania terenu, możliwe w gminie Staszów jest pogodzenie funkcji przemysłowej i turystycznej. Dominuje gospodarka rolno-przemysłowa. Największe zakłady na terenie gminy to Huta Szkła Gospodarczego Tadeusza Wrzesniaka zatrudniająca ok. 2 tys. osób oraz Kopalnia i Zakłady Chemiczne Siarki „Siarkopol” w Grzybowie. W regionie Staszowa, obok większych zakładów produkcyjnych występuje duża liczba małych przedsiębiorstw produkcyjnych, handlowych i usługowych (2450 podmiotów w tym 1781 prywatnych).

Turystyka. Pod względem atrakcyjności turystycznej Staszów należy do najciekawszych regionów województwa świętokrzyskiego. Położony wśród rozległych lasów, pełnych uroczych oczek wodnych, zwany jest często „Małymi Mazurami”.

Liczne ścieżki i duktory leśne umożliwiają długie wycieczki piesze i rowerowe, które można urozmaicić zbieraniem runa leśnego (grzybów, jagód, jeżyn i malin).

W regionie staszowskim czeka na zwiedzającego wiele pamiątek historycznych. Do najciekawszych należą: kościół św. Bartłomieja, oraz rynek z ratuszem w Staszowie, zespół pałacowo-parkowy w Kurozwękach, pałac Kołtająów w Wiśniowej oraz ruiny eklektycznego pałacyku w Wiązownicy Kolonii.

W bliskiej odległości od Staszowa znajduje się również pokamedulski klasztor w Rytwianach, zamek w Szydłowie oraz ruiny zamku w Ujeździe. Staszów to znakomita baza wypadowa do zwiedzania Ziemi Sandomierskiej oraz Gór Świętokrzyskich.

Tym co wyróżnia region staszowski od otoczenia to - smak. Tradycyjne, lokalne produkty są promowane podczas lokalnych imprez tj.: Dni Chleba w

Staszowie, święto karpia w Rytwianach, święto pomidora w Koniemłotach, święto pieczonego ziemniaka w Dębnie, święto śliwki (i śliwowicy) w Szydłowie, Dni Runa Leśnego w Strzegomiu i leków z leśnej apteki w klasztorze w Rytwianach. W Kurozwękach można próbować mięsa z bizona. W Czajkowie i Smerdynie wyrabiane są znakomite wędliny.

Oferta inwestycyjna. Gmina Staszów oferuje bardzo dobre zabezpieczenie środków produkcyjnych – dużą przepustowość transportową, w tym: linia szerokotorowa z terminalem przeładunkowym, biegnąca na wschód do Rosji oraz drogi wojewódzkie, bliskość międzynarodowego lotniska Balice (120 km), oraz przeprawa przez Wisłę w Winnicy k/ Połańca.

Posiada wydajne sieci gazowe, energetyczne i wodociągowe. Dostępne są również na miejscu składowiska odpadów, oczyszczalnia ścieków, oraz w niedalekiej przyszłości zakład kompleksowego zagospodarowania odpadów.

Ceny gruntów i budynków są relatywnie niższe niż w okolicach większych miast – inwestor ma szansę na nabycie niedrogiej działki pod lokalizację dla swojego zakładu (w Staszowie 7 działek uzbrojonych o pow. ponad 2 ha). Istnieje również możliwość inwestycji w staszowskiej podstrefie Tarnobrzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (w Grzybowie trzy kompleksy uzbrojonych gruntów o uregulowanych stanach prawnych, o wielkości: 45 ha, 34 ha i 13 ha).

Firmy inwestujące w regionie staszowskim mogą skorzystać z programu pomocy regionalnej dla przedsiębiorców z terenu Miasta i Gminy Staszów na lata 2004-2013. Potencjalny inwestor ma bogate zaplecze wykształconej i zdolnej kadry pracowniczej.

W Staszowie i okolicach znajdują się również jedne z najlepszych w woj. świętokrzyskim centrów konferencyjnych, atrakcyjne tereny rekreacyjne oraz bogata infrastruktura sportowa (hale sportowe, siłownie, stadiony).

Staszów to dobre miejsce dla każdego z nas!

Serdecznie zapraszam.

Burmistrz Miasta i Gminy Staszów

A. Iskra

Gmina Staszów - widok ze wzniesienia w Jasieniu, fot. IK

Historia Staszowa

1241 Podczas pierwszego najazdu tatarskiego na Polskę spalony został drewniany kościół parafialny we wsi Staszów.

1345 Poświęcenie murowanego kościoła w Staszowie ufundowanego przez Dorotę z Tarnowa, wdowę po Marcynie z Łubnic, wojewodzie Łęczyckim.

Ok. 1440 Wieś Staszów opisana i wiele razy wymieniana w „Liber Beneficiorum Dioecesis Cracoviensis” Jana Długosza.

11 kwietnia 1525 Nazajutrz po hołdzie pruskim, który odbył się w Krakowie za panowania Zygmunta I, Hieronim

Łaski herbu Korab, wojewoda inowrocławski i sieradzki, bratanek prymasa Jana Łaskiego, uzyskuje przywileje na odbywanie jarmarków w swoim mieście Staszowie trzy razy w roku: w niedzielę po Wniebowstąpieniu Pańskim, „na św. Bartłomieja” i „na św. Urszule”.

Styczeń 1526 Na zjeździe w Piotrkowie ustanowiono cotygodniowe targi w czwartki, przez co utrwała się pozycja Staszowa jako ośrodka wymiany towarowej. Nowo założone miasto jest początkowo zwolnione od wszystkich podatków.

1538 Staszów płaci po raz pierwszy „czopowe” – podatek od produkcji piwa, miodu i gorzałki.

1555 Założenie cechu tkackiego – pierwszy znany przywilej rzemieślników staszowskich.

1564 Staszów po raz pierwszy płaci wszystkie podatki. Miasto ma już około 100 domów i ponad 600 mieszkańców.

Ok. 1578 Założenie kuźnicy, późniejszej „hamerni”.

Ok. 1580 Budowa zboru ariańskiego.

Początek XVII w. Staszów został własnością Tęczyńskich, których herb – dwugłowy czarny orzeł pod toporem – znalazł się w pieczęci rady miejskiej.

1610 Usunięcie Żydów ze Staszowa.

1621 Zatwierdzenie przez Jana Tęczyńskiego cechu

kuśnierzy, krawców, czapników.

1622 Założenie przez Jana Tęczyńskiego Bractwa Literackiego św. Anny.

1625 Założenie przez Katarzynę Tęczyńską przy kościele w Staszowie szkoły, która przetrwała do XIX w.

1632 – 1652 Jan Brożek, profesor Akademii Krakowskiej, wybitny matematyk i astronom.

1635 Przywilej zbiorowego cechu „kowałów, strycharzów, rymarzów, złotników, siodlarzy i błoniarzów” zatwierdził Jan Tęczyński.

1641 – 1642 Wojewoda poznański Krzysztof Opaliński korzystał z usług złotnika staszowskiego Wonzargena: Staszów był już własnością Opalińskich.

1655 Przywilej cechu szewców został potwierdzony przez Stanisława Łukasza Opalińskiego.

1656 Epidemia cholery w Staszowie, Połańcu i okolicznych wsiach.

1670 cech garncarzy otrzymał potwierdzenie swego przywileju podpisany przez Stanisława Łukasza Opalińskiego.

Druga połowa XVII w. - założenie szabelni w Staszowie, słynnej z tzw. Staszówek używanych m. in. przez wojsko Jana Sobieskiego pod Wiedniem.

1695 Konsekracja kościoła Ducha Św. na miejscu dawnego zboru ariańskiego.

1705 Epidemia cholery w Staszowie – w czasie wojny północnej w Polsce i najazdu szwedzkiego.

29 sierpnia 1708 Początek zarazy określonej jako „morowe powietrze”.

1709 Staszów był własnością Elżbiety z Lubomirskich żony hetmana Adama Sieniawskiego.

Szwedzkie wojska zniszczyły miasto, wzięto też do niewoli burmistrza staszowskiego nazwiskiem Gołąb.

1718 Ukończono budowę ratusza – Kramnic.

2 maja 1718 Elżbieta Sieniawska swoim przywilejem zezwoliła Żydom na zamieszkanie w Staszowie i zbudowanie bożnicy.

1731 Maria Zofia z Sieniawskich wychodzi za mąż za księcia Augusta Aleksandra Czartoryskiego – Staszów

PISMO SAMORZĄDOWE
„Monitor Staszowski”
(ISSN 1232-6895) – nakład 1200 egz.

ADRES REDAKCJI:
Urząd Miasta i Gminy w Staszowie,
ul. Opatowska 31, 28-200 Staszów,
tel. 015 864 20 14, e-mail: biuro@staszow.pl.

RADA PROGRAMOWA:
Dariusz Kubalski - przewodniczący, Czesław Maciej Dyl, Bonifacy Wojciechowski, Józef Bryk, Ireneusz Kwiecjasz, Kazimierz Sztaba.

REDAKCJA:
dr Kazimierz Sztaba – przewodniczący, Czesław Pargiela, Aneta Sztaba - Derdaś, Ireneusz Adwent, Grzegorz Niziałek, Dominik Rożek.

STALE WSPÓŁPRACUJĄ:
Ireneusz Kapusta, Paweł Ciepiela, Antoni Drozd, Ewelina Głodek.

WYDAWCA I DRUK:
PHU „SZOSTAKDRUK”
Staszów, ul. Kościelna 31,
tel. 015 864 23 83

staje się własnością rodziny Czarotoryskich.

1733 „Tumult” na rynku staszowskim : ludzie starosty Stężyckiego Karola Tarty zaatakowali zebranych na targu chłopów, którym w pomoc przyszli mieszcianie staszowscy.

Ok. 1750 Wielki pożar w Staszowie.

1751 – 1757 Budowa 27 murowanych kamienic wokół rynku kosztem właściciela miasta.

1760 Dalsze przywileje dla sukienników niemieckich sprowadzonych do miasta.

1766 Pierwsze wzmianki o aptecę w Staszowie.

1766 – 1767 Pierwsze próby założenia manufaktury.

1774 – 1782 Rozwój manufaktury sukiennej w Staszowie.

1786 – 1787 Staszów posiada już 298 domów mieszkalnych, w tym 31 murowanych, Rynek i główne ulice są wybrukowane, jest czynnych 14 sklepów z towarami zagranicznymi, oprócz wielu drobnych kramów. Liczba ludności wynosi w tym okresie ok. 2500 osób.

7 maja 1794 Podczas Insurekcji Kościuszkowskiej odbyła się potyczka pod Staszowem.

Od 12 maja 1794 Przez „sześć niedziel” wojska rosyjskie pod wodzą Denisowa obozowały pod Staszowem, powodując w mieście wiele zniszczeń i szkód.

29 czerwca 1794 Dragoni pruscy przeszli przez Staszów, zabierając żywność i furaz.

1 października 1794 Pruskie oddziały znów przybyły do Staszowa na okres prawie półtora roku.

1795 Staszów w wyniku trzeciego rozbioru Polski znalazł się w zaborze austriackim w Galicji Zachodniej.

1 lipca 1796 do 31 grudnia 1801 Elżbieta vel Izabela z Czarotoryskich Lubomirska oddała Staszów wraz z dobrami w dzierżawę Ignacemu Wielogłowskiemu.

1809 W epoce Księstwa Warszawskiego w czasie wojny z Austrią

miasto było terenem przemarszów wojsk austriackich. W wyniku wojny znalazło się granicach Księstwa Warszawskiego. Wtedy po raz pierwszy Staszów stał się miastem powiatowym i należał do departamentu radomskiego.

1810 Zaprowadzono notariat w Staszowie.

1811 Powstał Sąd Pokoju.

1809 – 1811 Stacjonował pierwszy pułk strzelców konnych, który następnie wszedł w skład Wielkiej Armii Napoleona w 1812r.

1813 Wojsko rosyjskie przybywa do Staszowa.

1815 – 1842 Staszów ośrodkiem powiatowym w województwie sandomierskim.

1815 – 1826 W Staszowie przebywa

Dawny Staszów - ul. Krakowska

pierwszy pułk strzelców konnych.

1818 Rozpoczęto brukowanie dalszych ulic miasta.

1821 Rozpoczęto produkcję fajek glinianych zwanych „Stambułkami”.

Od 12 kwietnia 1823 Staszów stał się własnością Artura Potockiego, wnuka Elżbiety Lubomirskiej.

1823 Inżynier rządowy Ignacy Ebertowski sporządził plan miasta.

1823 – 1827 Okres działalności tzw. „Banku Wełnianego” dla ożywienia rzemiosła sukienniczego.

1824 Staszów liczy 3866 mieszkańców i pod względem zaludnienia stoi na pierwszym miejscu w województwie sandomierskim. Za parę lat wyprzedzi go Radom.

1828 „Kurier Warszawski” podaje wiadomość o istnieniu teatru ama-

torskiego w Staszowie. Wiosną 1831 Miasto bierze udział w organizowaniu polskich sił zbrojnych w czasie powstania listopadowego: tu formuje się Legia Nadwiślańska.

1831 Epidemia cholery w Staszowie.

Od października 1831 Wojsko „cesarsko – rosyjskie” stacjonuje w Staszowie.

1832 Właścicielem Staszowa zostaje Adam Potocki.

1834 Duży pożar w Staszowie.

1842 Otwarcie szkoły elementarnej dla dziewcząt.

1842 – 1844 Staszów siedzibą okręgu w powiecie i guberni sandomierskiej z siedzibą w Radomiu.

Od **1845** Staszów należy do guberni radomskiej.

1849 Epidemia cholery. Połowa XIX w. Zakończenie działalności hamerni staszowskiej oraz folusza sukienniczego.

1851 Otwarcie szpitala w Staszowie.

14 lutego 1863 W czasie powstania styczniowego Langiewicz uchodząc z Wąchocka zajął Staszów.

17 lutego 1863 Nadciągnęli Rosjanie, spalili Staszówkę, po bitwie Langiewicz ustąpił z miasta, zajęło je

wojsko rosyjskie.

1864 – 1865 Założono latarnie oświetlające miasto.

28 października 1866 Staszów przestaje być prywatną własnością mocą ukazu carskiego o uwłaszczeniu miast.

1866 – 1918 – Staszów należy do powiatu sandomierskiego guberni radomskiej

1876 - proboszczem staszowskim został ks. Wojciech Wciślik (godność tę pełnił do 1902 r.)

1886 – na brzegu Czarnej założono miejski ogród

- liczba mieszkańców przekroczyła 8 tysięcy, w tym ponad 5 tysięcy stanowili Żydzi. W mieście stacjonowało ponad 800 żołnierzy rosyjskich

1888 – od 9 lipca do 11 października w Kurozwękach przebywał Stefan Żeromski. Podczas pobytu wielokrot-

nie przyjeżdżał do Staszowa, był m.in. obecny na pogrzebie staszowskiego aptekarza Kazimierza Krafta

1893 – w mieście wybuchła epidemia cholery, największa od 1821 roku, pochłonęła wiele ofiar

1895 – pożar Kościoła Ducha Świętego. Spaleniu uległ ołtarz boczny oraz sufit

1899 – w mieście założono ochronkę dla biednych dzieci - powstało w Staszowie Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe. Założycielami byli: aptekarz Bolesław Krauze, sędzia grodzki Jan Władysław Malewski, Zdzisław Dębocki jako członkowie Zarządu oraz Franciszek Mazur, Leon Dukalski, Stanisław Gawroński, jako członkowie Rady Nadzorczej.

W dniu 25 lipca Towarzystwo zostało zatwierdzone przez Ministra Finansów. Ustalono udział własny członka na 50 rubli. Pod koniec roku Towarzystwo liczyło 95 członków, w tym 41 Żydów. Łączny kapitał Towarzystwa wynosił 4540 rubli.

- w Staszowie oddano do użytku browar, dwie fabryki sody, dwa młyny wodne oraz fabrykę papieru. W tym czasie w mieście zamieszkiwało 192 rzemieślników. Z funkcjonujących w Staszowie 120 sklepów około 80% należało do Żydów.

1902 – Utworzono w Staszowie Ochotniczą Straż Pożarną. Pierwszym prezesem wybrano sędziego Jana Władysława Malewskiego. Naczelnikiem straży został aptekarz Bolesław Krauze.

- proboszczem staszowskim został ks. Wawrzyniec Siek

1905 – zmarł dotychczasowy dyrektor szpitala św. Adama dr Władysław Roth – uczestnik powstania styczniowego. Jego miejsce zajął dr Leon Karbownicki

- w Staszowie założono Polską Partię Socjalistyczną. Inauguracyjne zebranie odbyło się w mieszkaniu Ignacego Raczyńskiego.

1906 – otwarto w Staszowie kursy rolnicze dla włościan (w dwa lata później zamknięto z braku słuchaczy)

1908 – przy ulicy Krakowskiej

wybudowano cerkiew (obecnie w tym miejscu stoi budynek kina)

- skazanie na katorgę syberyjską kilku staszowskich socjalistów m.in. Ignacego Raczyńskiego, Leona Cukierskiego, Feliksa Lorka

- przeprowadzono remont kościoła św. Bartłomieja. Postawienie domu przedpogrzebowego oraz ogrodzenie przykościelnego cmentarza

1912 – w Staszowie zorganizowano wystawę rolniczą guberni radomskiej. Organizatorem wystawy był książe Maciej Radziwiłł. Przez cały czas trwania wystawy przygrywała orkiestra miejscowej straży pożarnej z rejentem J. Lubońskim oraz późniejszym szefem posterunku policji staszowskiej Trepko.

- z inspiracji koncertów artystycznych

Ratusz na przedwojennej pocztówce.

kapel i chórów biorących udział w wystawie rolniczej, powstał amatorski chór „Lutnia”. Prowadzenie chóru objął organista Zygmunt Amborski (po jego śmierci w 1921 roku, jego pracę kontynuował młodszy brat Władysław).

1913 – w mieście zarejestrowanych było 424 domy, z czego 282 były z cegły, pozostałe z drewna - Towarzystwo Pożyczkowo-Oszczędnościowe liczyło 1157 członków, wśród nich było 399 Żydów. Kapitał Towarzystwa wynosił 139 508 rubli, w tym 52 508 rubli przypadają na członków żydowskich

1914 – 19-23 sierpnia w czasie działań i wojny światowej Staszów znalazł się w rękach wojsk węgierskich

- 15 września miasto zajęli Rosjanie

- 2 października miasto zajmują wojska austriackie

- 1 września Austriacy opuścili miasto. Staszów znalazł się w strefie wojennej

1915 – 15 maja po raz trzeci do Staszowa wkraczają wojska austriackie

- w grudniu Austriacy rozpoczęli budowę kolejki wąskotorowej na trasie Bogoria – Staszów – Jędrzejów. Budowę zakończono w lipcu 1917 roku

1917 – w sierpniu miasto odwiedził ks. biskup M. Ryx. Przy okazji wizyty założono ponownie ochronkę dla 70 dzieci.

1918 – w Staszowie przebywał generał Józef Dowbór-Muśnicki

- dzięki staraniom Polskiej Macierzy

Szkolnej utworzono

w Staszowie Koedukacyjne Gimnazjum. Pierwszym dyrektorem został Zmarz. Wśród założycieli znaleźli się:

ks. M. Bojarczyk, ks. W. Siek, dr S. Niewirowicz, dr S. Steciński, sędzia J. W. Malewski, aptekarz B. Krauze, B. Tomaszewski, rejent J. Luboński oraz L. Patyna, L. Dukalski, J. Kieroń, S. Kucharski, Wł. Pasarski, J. Ziolo, H. Zóbek

- w związku z odzyskaniem przez Polskę niepodległości, Staszów znalazł się w powiecie sandomierskim w województwie kieleckim

1919 – wybrano w Staszowie, po raz pierwszy po odzyskaniu niepodległości, Radę Miejską. Burmistrzem został aptekarz Bolesław Krauze, jego zastępcą szewc Teofil Ćwikło. Ławnikami wybrano: T. Duszę, F. Ziolo oraz Wolfa Tuchmana przewodniczącego Gminy Żydowskiej

- w Staszowie obok Gimnazjum Koedukacyjnego funkcjonowały dwie szkoły powszechne – męska oraz żeńska. Pierwsze zajęcia w szkole powszechnej męskiej odbywały się w dawnym obiekcie łaźni rosyjskiej. Kierownikiem szkoły był Pacański. Wkrótce szkołę przeniesiono do budynku obok dawnej likierni. Szkoła żeńska mieściła się w bu-

- w związku z odzyskaniem przez Polskę niepodległości, Staszów znalazł się w powiecie sandomierskim w województwie kieleckim

1919 – wybrano w Staszowie, po raz pierwszy po odzyskaniu niepodległości, Radę Miejską. Burmistrzem został aptekarz Bolesław Krauze, jego zastępcą szewc Teofil Ćwikło. Ławnikami wybrano: T. Duszę, F. Ziolo oraz Wolfa Tuchmana przewodniczącego Gminy Żydowskiej

- w Staszowie obok Gimnazjum Koedukacyjnego funkcjonowały dwie szkoły powszechne – męska oraz żeńska. Pierwsze zajęcia w szkole powszechnej męskiej odbywały się w dawnym obiekcie łaźni rosyjskiej. Kierownikiem szkoły był Pacański. Wkrótce szkołę przeniesiono do budynku obok dawnej likierni. Szkoła żeńska mieściła się w bu-

dynku późniejszego sądu przy ulicy Kościelnej. Niedługo potem przeniesiono ją do budynku, gdzie obecnie mieści się Liceum Ekonomiczne.

1920 – kierownikiem szkoły powszechnej męskiej został Wiktor Szlezinger

1922 – w Staszowie wybuchła groźna epidemia czerwonki i duru brzuszego

- utworzono w Staszowie Kasę Chorych z dr S. Niewirowiczem jako prezesem

- w szkole powszechnej męskiej wprowadzono jako przedmiot algebrę

1923 – do Staszowa przybył Batalion 2 Pułku Piechoty Legionów. Miejsce zakwaterowania – dawne koszary oddziałów carskiego pułku kawalerii, dowódcą batalionu był ppłk Woropaj. Po paru miesiącach dowództwo objął mjr A. Konkiewicz

1924 – staszowski szpital znalazł się pod zarządem władz komunalnych w Sandomierzu. W imieniu Sandomierskiego Sejmiku zarządzał nim sędzia J. W. Malewski

- dyrektorem staszowskiego gimnazjum został J. Bielawka, a kierownikiem szkoły żeńskiej H. Kuniewicz

- przy gimnazjum utworzono drużynę sportową. Wśród zawodników byli: S. Janik, M. Bator, J. Janczar, H. Szeleś, F. Walczak, J. Koza, S. Dworecki, A. Czerna, S. Sobieniak, J. Komora-Kończyński i J. Kozik. Pierwszym opiekunem i trenerem był nauczyciel wychowania fizycznego J. Chorzelski.

1927 – strajk staszowskich szewców, zarówno Polaków jak i Żydów. Wysłano żądania wyższych stawek za wykonaną pracę

- oddano do użytku pawilon mieszkalny dla kadry oficerskiej w Staszowie.

- 2 lipca wybrano nową Radę Miejską. Burmistrzem został nauczyciel gimnazjum Leon Górski, a jego zastępcą Teofil Górski

- młynami staszowskimi zarządzał inż. H. Wolewicz

- staszowski chór „Lutnia” zajął II miejsce podczas zawodów śpiewaczych okręgu kieleckiego

- dyrektorem gimnazjum został Żołnierek

1929 – 7 kwietnia rozwiązano Radę Miejską

- 27 kwietnia odbyły się nowe wybory Rady Miejskiej. Burmistrzem został ślusarz Ignacy Raczyński, a jego zastępcą kupiec Jan Rogala.

- Dyrektorem gimnazjum został Kazimierz Szokalski

- Zmarł długoletni dyrektor staszowskiego szpitala L. Karbownicki. Nowym dyrektorem został S. Niewirowicz

1930 – dr Jan Rażny utworzył teatr amatorski „Fredreum”

- kierownikiem szkoły męskiej był J. Miczulis, a kierownikiem szkoły żeńskiej J. Jaroń

1933 – ponowny strajk staszowskich szewców

- dyrektorem staszowskiego gimnazjum został Stefan Kopczyński

1934 – w lutym zmarł Jan Władysław Malewski sędzia grodzki

- odszedł ze Staszowa długoletni proboszcz Wawrzyniec Siek. Nowym proboszczem został ks. Wacław Wodecki

- założono elektryczność w Staszowie, w tym również w obu staszowskich kościołach: św. Bartłomieja i Ducha Św.

1935 – Kazimierz Sabatt prowadził w Staszowie biuro pisania podań (od 1983 roku pełnił funkcję Prezydenta RP na emigracji)

1936 – odnowiono kaplicę Matki Boskiej Różańcowej

1937 – młodzież staszowskiego gimnazjum wydała 1 numer miesięcznika „Młode Pióra”. Redaktorem naczelnym był S. Lachowski. Redaktorem odpowiedzialnym był polonista S. Potoczek

- założono w Staszowie Spółdzielnię Szewców i Cholewkarzy „Lech”

- nowym proboszczem staszowskim został ks. Ignacy Kwaśniak.

1939 - w kwietniu odbyły się ostatnie wybory do Rady Miejskiej w okresie międzywojennym

- liczba mieszkańców Staszowa wynosiła blisko 10 tys., z czego 55% stanowili Żydzi

- 5.IX – pierwsze bombardowanie miasteczek Ziemi Staszowskiej,

- 8.IX – Niemcy zajęli Staszów,

- początek października- do Staszowa przybyła jednostka SS,

- w połowie miesiąca został utworzony stały posterunek żandarmerii, burmistrzem Staszowa nadal Ignacy Raczyński, a wice burmistrzem Jan Rogala,

- 26.XI - na gminę staszowską nałożono pierwszą kontrybucję,

- w początkach grudnia – zamknięto w Staszowie szkołę powszechną,

- 26.XII – pierwsze aresztowania w Staszowie, wśród zatrzymanych: Stanisław Łukasik, Stanisław Warchałowski, Zbigniew Chmielewski, Jan Staszewski i Mojżesz Segal. Byli przetrzymywani w areszcie w Staszowie, skąd w kwietniu 1940 roku zostali wywiezieni do Oświęcimia,

1940 - 3.I – zmarł w Staszowie Bolesław Krauze, aptekarz, społecznik i filantrop, założyciel Towarzystwa Oszczędnościowo – Pożyczkowego, przedwojenny burmistrz miasta

- 29.I – do Staszowa przybyło 150 esesmanów pod dowództwem Wosmana. Ich celem była likwidacja żydowskich sklepów,

- kwiecień – w Katyniu zginęło wielu mieszkańców Ziemi Staszowskiej, m.in. nauczyciele staszowscy: Jan Wróblewski, Józef Jaroń oraz mjr J. Dąbrowski,

- 15.VII – do Staszowa przybyli przedstawiciele przedsiębiorstwa „Emler” – niemieckiego towarzystwa budowy szos,

- 3.VIII – aresztowany został staszowski burmistrz Ignacy Raczyński oraz inż. Wiktor Skrętek i Stanisław Rogala,

- 12.IX – pierwsze łapanki Żydów w Staszowie,

- połowa września – burmistrzem Staszowa został proniemiecki prawnik Józef Suchan,

- październik – grudzień – łapanki w Staszowie i na terenie Ziemi Staszowskiej,

1941 - na żądanie Landrata w Opatowie powołano w Staszowie żydowską policję tzw. „służbę porządkową”,

- jesienią w Staszowie Stefan Kopczyński rozpoczął tajne nauczanie na poziomie szkoły średniej,

- listopad - grudzień – nasilenie aresztowań w Staszowie,

- grudzień – zginął zamęczony przez Niemców w obozie Buchenwaldzie staszowski burmistrz Ignacy Raczyński.

1942 - 6.I – w Staszowie tzw. akcja futrzana,

- 24.I – udana akcja „Jędrusiów” – napad na Komunalną Kasę Oszczędności. Łupem partyzantów padło 40 tys. zł,

- 15.VI – utworzenie dzielnicy żydowskiej „getta” w Staszowie. Zostało zamknięte bramą na ul. Krakowskiej. Getto powstało w rejonie ulic: Złotej, Bożniczej, Gęsiej, Stodolnej.

- sierpień – utworzono w bożnicy i w budynku gimnazjalnym warsztaty krawieckie dla Niemców tzw. szopy,

- noc z 6 na 7.XI – aresztowanie lekarzy staszowskich: Czesława Kozłowskiego i Witolda Lemieszewskiego (przewiezieni do Ostrowca zostali poddani torturom, w następstwie których zginął dr Lemieszewski, a dr Kozłowski wywieziony do obozów koncentracyjnych, przeżył wojnę),

- 8.XI – zagłada gminy żydowskiej w Staszowie w następstwie tzw. „czarnej niedzieli”. Na rynku staszowskim zgromadzono blisko 5 tys. Żydów, których popędzono drogą na Grzybów i Szczucin. Podczas przemarszu zginęło 1000 osób. Pozostałych wywieziono koleją do Bełżca. Żaden z nich nie przeżył wojny...

- 15.XII – likwidacja warsztatów – „szopów”. Razem z maszynami ewakuowano do Poniatowej robotników,

1943 - 3.XI – likwidacja komisarycznego burmistrza Staszowa Józefa Suchana. Został zastrzelony przed własnym domem na ul. Parkowej niedaleko młyna. Akcję przeprowadził patrol oddziału „Kabaty”.

- 25.XI – Staszowskie Spółdzielnie Spożywców „Jedność” i „Polska Hurtownia Zgoda” łączą się tworząc „Rejonową Spółdzielnię Rolniczo-Handlową”

- grudzień – Niemcy mianowali burmistrzem Staszowa Stanisława Wojciechowskiego,

1944 - 1.VII – oddziały „Dziekana” oraz „Salerny”, w tym grupa Piotra Pawliny zlikwidowały posterunek granatowej policji w Staszowie oraz dokonały napadu na Spółdzielnię. Z kasy Spółdzielni zabrano spory zapas gotówki,

- połowa lipca – został zastrzelony komisaryczny burmistrz Staszowa Stanisław Wojciechowski. Akcję

wykonała w rejonie Wygiełzowa grupa partyzancka BCh „Dziekana”,

- 3.VIII – ostateczne wyzwolenie Staszowa w następstwie kilkudniowych (od 31.VII) walk oddziałów partyzantów AK i Armii Czerwonej,

- noc z 8/9 VIII – w wyniku silnego bombardowania uległo zniszczeniu około 80% zabudowy miasta. W ruiny obrócił się m.in. kościół Ducha Św. oraz apteka Krauzów w rynku,

- sierpień – komendant wojenny Staszowa mjr Siemionow powierzył pełnienie obowiązków burmistrza przedwojennemu wice burmistrzowi Janowi Rogali. Komendantem posterunku MO w Staszowie mianowano Kazimierza Maja, zaś szefem placówki Służby Bezpieczeństwa został Teodor Kufel,

Rynek - fotografia z okresu II wojny światowej

- z początkiem września rozpoczęto wysiedlenie ludności z terenu Staszowa i okolicznych wiosek (powrót wysiedlonych nastąpił początkiem lutego 1945 r.). Nieco wcześniej rozpoczęło pracę gimnazjum w Strużkach,

- 4.X – uruchomienie Urzędu Pocztowego w Staszowie. Kierownikiem placówki został Stanisław Janik,

- 11.X – wybrano w Staszowie Komitet Miejski PPR. Sekretarzem został Stefan Kopeć, zaś do władz partii weszli Teodor Kufel, Kazimierz Maj,

- 2.XI – ewakuacja szpitala św. Adama do Łoniowa (powrót nastąpił 15 stycznia 1945),

- XII – w Rytwianach zorganizowano szpital dla zakaźnie chorych z dr Wincentym Ziarko jako ordynatorem (funkcjonował przez kilka miesięcy),

1945 - 12.I – spod wsi Mokre z okolic Szydłowa ruszyła wielka ofensywa Armii Czerwonej. W jej wyniku wyzwolono Kielecczyznę, w tym tereny Ziemi Staszowskiej (Szydłów, Stopnicę),

- w końcu stycznia w staszowskim szpitalu liczba chorych i rannych wyniosła ponad 400 osób,

- 30.I – w Sandomierzu w wieku 85 lat zmarł ks. Wawrzyniec Siek, długoletni proboszcz staszowski (w latach 1902-34), pierwszy dziejopis Staszowa i regionu.

- luty – wybór władz miasta: burmistrzem został Andrzej Ścisło, jego zastępcą Stefan Kopeć, członkiem Prezydium Miejskiej Rady Narodowej wybrano: Jana Ościka, Stanisława Mazura, przewodniczącym Prezydium MRN został Józef Kępa. Teodor Kufel sekretarzem Komitetu Miejskiego PPR,

- Staszów w powiecie sandomierskim, a Ziemia Staszowska w granicach powiatu sandomierskiego a także częściowo buskiego i opatowskiego,

- 16.II – uruchomienie w Staszowie połączenia telefonicznego z Sandomierzem,

- wiosną rozpoczęła działalność w Staszowie Spółdzielnia Rol-

niczo-Handlowa oraz Spółdzielnia Szewców i Cholewkarzy „Lech”,

- kwiecień – rozpoczęcie nauki w szkołach powszechnych w Staszowie. Najpierw uruchomiono zajęcia w SP Nr 1, później SP Nr 2. Kierownikiem jedyńki został Józef Miczulis, zaś dwójki Stanisław Wdowiak. Staszowskim Gimnazjum przeniesionym z Połańca kierował nadal S. Kopczyński,

- wrzesień – w Staszowie Ochotniczą Straż Pożarną kierują: mgr Wiktor Krauze jako naczelnik i Zbigniew Wińczewski jako prezes,

1946 - wiosną rozpoczęły funkcjonowanie nowo wybrane Rady Narodowe. W Staszowie przewodniczącym Rady został dotychczasowy burmistrz Andrzej Ścisło,

- ludność miasteczek Ziemi Staszow-

skiej wynosiła: Staszowa – około 4500, Połańca – 1820, Klimontowa – 2200, Stopnicy – 1500, Iwanisk – 700 mieszkańców,
 - 17.XI – w Staszowie odbyło się pierwsze po wojnie walne zgromadzenie Spółdzielczego Banku Ludowego. Na czele nowej Rady Nadzorczej Banku stanął Józef Kępa, zaś funkcję prezesa Zarządu objął Stanisław Mazur,
 - listopad – rozpoczęto elektryfikację Staszowa,
 - grudzień – staszowska „Lutnia” wystawia w miejscowym Domu Parafialnym staropolskie jasełka,
1947 - luty, marzec – staszowska „Lutnia” wystawiła w Domu Parafialnym dramat muzyczny „Misterium Męki Pańskiej”. Przedstawienie, w którym z jedną z głównych ról kreowała Stanisława Walczak, cieszyło się ogromnym powodzeniem wśród staszowskiej publiczności,
 - 1.VI – w Staszowie rozpoczęła działalność Gminna Spółdzielnia,
 - czerwiec – staraniem parafian staszowskich położono fundamenty pod odbudowywany kościół Ducha Św. (Niestety, wysiłki parafian poszły na marne, wkrótce władze nie zezwoliły na prowadzenie dalszych prac remontowych...),
 - jesienią – podjął pracę w staszowskim szpitalu św. Adama przybyły ze Lwowa chirurg Kazimierz Rzyziński. Niedługo potem, po wyjeździe ze Staszowa dr Przybylskiego objął on obowiązki ordynatora oddziału zabiegowego szpitala,
 - posłem na Sejm Ustawodawczy z ramienia SD został ksiądz K. Radziwiłł, były właściciel dóbr sichowskich, senator II Rzeczypospolitej, więzień obozu koncentracyjnego w Mathausen.
1948 - kwiecień – w wyniku pożarów doszło do zniszczenia staszowskich młynów,
 - wiosną powrócił z Zachodu i osiadł w Staszowie ppłk Mieczysław Baczkowski, bohaterski dowódca 17

Baonu 5 Kresowej DP spod Monte Cassino związany rodzinnie ze Staszowem (po poślubieniu w roku 1927 córki sędziego staszowskiego Jana Władysława Malewskiego, Krystyny. W Staszowie mieszkał i pracował do roku 1962 tj. do przejścia na emeryturę i wyjazdu do Krakowa, gdzie zmarł w 1973 roku),
 - w Staszowie czynnych było jeszcze 120 prywatnych sklepów,
 - w staszowskim szpitalu św. Adama leczyło się około 1000 osób. Szpital uległ dalszej rozbudowie – naprzeciw budynku głównego postawiono kostnicę, zaś budynki gospodarcze usytuowane na zapleczu zamieniono na magazyny,
1949 - reaktywowano w Staszowie

Pocztówka ze Staszowa z lat 60 - tych

Cech Rzemiosł Różnych. Starszym cechu wybrano Józefa Drzałowskiego,
 - 13.XI – w tajemniczych okolicznościach zginął 20-letni Jerzy Lachowski, uczeń LO w Staszowie – członek organizacji antyrządowej „Młode Wojsko Polskie”.
1950 - 2.I – 37 szewców i cholewkarzy założyło w Staszowie robotniczą Spółdzielnię Szewców i Cholewkarzy „Lech”, rozpoczynając produkcję butów (pod koniec roku spółdzielnia zatrudniała 125 osób),
 - wiosną na podstawie dekretu o reformie bankowej Spółdzielczy Bank Ludowy w Staszowie przyjął nazwę Gminnej Kasy Spółdzielczej,
 - aresztowanie Leopolda Machal-

skiego i jego syna Ludwika w następstwie tzw. akcji zwalczania band terrorystyczno-rabunkowych (Ludwik Machalski został stracony w kwietniu 1951 roku w Kielcach),
 - w połowie roku dyrektorem staszowskiego szpitala, po przejściu na emeryturę dr Stefana Niewirowicza, został dr Kazimierz Rzyziński, zaś funkcję dyrektora Gimnazjum po odejściu Stefana Kopczyńskiego objął Władysław Cudzych,
 - 1.X – w Staszowie utworzono Rejon Lasów Państwowych. Był to wówczas największy zakład w Staszowie administrujący 11 nadleśnictwami, w tym m.in. w Klimontowie, Łagowie, Chmielniku, Pińczowie i Ożarowie,
1951 - zatrudniono w staszowskim szpitalu świeckie pielęgniarki. Przeszła wówczas pełnić funkcję siostry przełożonej niezwykle pracowita szarytka Helena Soszyńska,
 - kierownikiem Szkoły Podstawowej Nr 1 w Staszowie po odejściu na emeryturę J. Miczulisa został Józef Ramocki,
 - prezesem staszowskiej Ochotniczej Straży Pożarnej został mgr Wiktor Krauze, zaś nauczycielem Jan Panek,
1952 - wiosną upaństwowiono staszowskie młyny,
 - nastąpiła rozbiórka ruin synagogi staszowskiej,
 - 1.IV – powstała w Staszowie Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska,
 - 14.V – rozpoczęła działalność Spółdzielnia Pracy Metalowców „Wumet” w Staszowie,
 - wrzesień – w Staszowie powstał staraniem miejscowych działaczy, w tym dr Stefana Kopra i Stanisława Janika, klub sportowy „Pogoń”,
 - 1.IX – w Staszowie utworzono Zasadniczą Szkołę Zawodową o profilu metalowo-drzewnym. Jej dyrektorem został Stefan Czerwiec,
1953 - marzec – proboszczem staszowskim został długoletni wikariusz i prefekt szkół staszowskich – ksiądz Wacław Nagrodkiewicz,
 - 1.IX – dyrektorem gimnazjum w Sta-

szowie został Julian Niedzielski,
 - 26.XI – zmarł w Staszowie w wieku 63 lat Stefan Kopczyński, długoletni dyrektor staszowskiego gimnazjum (1933-50), członek ruchu oporu i organizator tajnego nauczania podczas II wojny światowej
1954 - 1.IX – dyrektorem staszowskiego gimnazjum został Stanisław Bień – matematyk (funkcję tę będzie pełnił do sierpnia 1961 roku),
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Staszowie zmieniła nazwę na ZSZ Mechanizacji Rolnictwa. Jej dyrektorem nadal Stefan Czerwiec,
 - październik – utworzono w Staszowie siedzibę powiatu. Staszów po ponad 100 latach ponownie miastem powiatowym. Przewodniczącym PRN został Jan Kordula.
1955 - utworzenie w Staszowie Biblioteki Pedagogicznej. Kierownikiem zostaje Jadwiga Zych.
 - II- zorganizowanie Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego.
 - 13 III- uroczyste obchody 50-lecia Związku Nauczycielstwa Polskiego, utworzenie Zarządu Powiatowego Związku z przewodniczącym Stanisławem Adamczykiem.
 - 29 III- powstanie Spółdzielni Pracy Branży Skórzanej „Zryw” w Staszowie.
 - 1 XII- dyrektorem szpitala św. Adama w Staszowie zostaje lek. med. Stefan Kośmider (funkcję tę sprawował do 1963 r.)
 - 19 XII- rozpoczęła działalność PZGS „Samopomoc Chłopska” w Staszowie.
1956 - 15 IV- rozpoczęcie budowy nowego gmachu Liceum Ogólnokształcącego.
 - kierownikiem Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego zostaje lek. R. Żelazowski
1957 - szefem Prokuratury Rejonowej został Edward Wielgus (stanowisko to pełnił do maja 1975 r.)
 - V- reaktywowanie Cechu Rzemiosł Różnych, starszym Cechu wybrano Józefa Drzałowskiego (po roku zastąpił go Tomasz Zieliński)

- 7 V- położenie kamienia węgielnego pod budowę nowego budynku Liceum Ogólnokształcącego w Staszowie.
 - 1 XI- powstanie Placówki Pełnomocnika NBP z mgr Zofią Łżyłowską jako kierownikiem.
1958 - 29 IV- przewodniczącym Prezydium PRN zostaje ludowiec Stanisław Uba.
 - 1 V- powstanie zespołu Adwokackiego w Staszowie.
 - 7 V- utworzenie Oddziału Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej w Staszowie.
 - 1 VII- powołanie Zakładu Odzieżowego „Modar” w Staszowie.
 - IX- oddanie do użytku pierwszego bloku mieszkalnego na ulicy Krakowskiej.
 - kierownikiem SP nr 2 w Staszowie

Rynek na powojennej pocztówce

zostaje Stanisław Mazur.
 - wybudowanie i oddanie do użytku, Państwowego Zakładu Leczniczego dla Zwierząt w Staszowie, kierownikiem Janusz Dulęba.
1959 - ukończenie remontu budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Staszowie
 - 31 I- reaktywowanie uchwałą MRN herbu Staszowa: Korab Łaskich
 - II- zlikwidowanie Staszowskiego Rejonu Lasów Państwowych.
 - 18 IX- zakończenie budowy nowego pomieszczenia dla Liceum Ogólnokształcącego
1960 - powołanie Edwarda Wąsali na Starszego Cechu Rzemiosł Różnych w Staszowie.
 - 9 II- zmarł w wieku 77 lat ppłk Jan Rażny, lekarz weterynarii, twórca teatru „Fredreum”, działający w latach

1930-1939
 - 1 V- przewodniczącym Prezydium Powiatowej RN zostaje Stanisław Religa.
1961 - I sekretarzem KP PZPR w Staszowie zostaje Stanisław Hendel,
 - utworzenie Technikum Ekonomicznego z siedzibą w Liceum Ogólnokształcącym, dyrektorem obu szkół mianowano Józefa Dyka.
 - 27 VII- zmarł w wieku 59 lat sędzia Jan Klaczyński, organizator powojennego sądownictwa staszowskiego (pracował od lipca 1947 r.).
1962 - oddanie do użytku Domu Strażaka w Staszowie.
 - 13 IX- rozpoczęcie działalności Klubu Miłośników Ziemi Staszowskiej (funkcjonował przez cztery lata).
 - 2 X- rozpoczęła działalność Spółdzielni Inwalidów „Jedność” w Staszowie z prezesem Stanisławem Pencą (od 1970 r. funkcję tę pełnił Stanisław Celjowski).
 - 28 X- w budowanie aktu erekcyjnego pod nowy budynek szkolny Technikum Mechanicznego.
1963 - przeniesienie Technikum Ekonomicznego do siedziby Zasadniczej Szkoły Zawodowej przy ul. Koszarowej w Staszowie. Dyrektorem Samodzielnego Technikum Ekonomicznego zostaje inż. Krzysztof Pawlik.
 - połączenie Spółdzielni „Lech” i „Zryw” i utworzenie Spółdzielni Pracy Branży Skórzanej „Lecho-Zryw” w Staszowie.
 - 30 XII- zmarł w wieku 63 lat magister farmacji Wiktor Krauze, zastuszony staszowianin.
1964- prezesem OSP został Stanisław Janik zaś naczelnikiem Józef Bucki.
1965 -rozpoczęcie przebudowy rynku staszowskiego, zastąpienie bruku asfaltem.
 - mianowanie proboszczem staszowskim ks. Wacława Ośki
 -10 V- zmarł w wieku 80 lat Jan Skowron, najwybitniejszy malarz ziemi staszowskiej.
 - 1 VIII- powstanie Wojewódzkiej

Spółdzielni Transportu Wiejskiego w Kielcach z siedzibą w Radomiu, Oddział w Staszowie.

-15 X- pierwsze posiedzenie Komitetu ds. założenia Spółdzielni Mieszkaniowej w Staszowie, przewodniczącym zostaje Tadeusz Morawski.

1966 -24 I- powstanie Budowlano-Montażowej Spółdzielni Pracy „Budomont” w Staszowie z kierownikiem Kazimierzem Bednarskim.

-1 III-rozpoczęcie remontu staszowskiego szpitala, trwający do 1969 r. (uzyskano łącznie 140 łóżek).

-1 VI- popłynęła pierwsza siarka z podstaszowskiego Grzybowa.

-30 VI- założenie Spółdzielni Mieszkaniowej w Staszowie z prezesem Tadeuszem Miczulisem (od IX 1989 r. funkcję tę pełni mgr inż. Janusz Walczak).

-1 IX- powstanie placówki oddziału PKS w Ostrowcu z siedzibą w Staszowie.

1967-1 I- powołanie do życia Powiatowego Domu Kultury z dyrektorem mgr Antonim Drozdem.

-15 I- powstanie samodzielnego przedsiębiorstwa o nazwie Doświadczalna Kopalnia Siarki „Grzybów” w Staszowie.

-IX- przemianowanie Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Staszowie na Technikum Mechaniczne, zajęcia prowadzono już w nowym budynku szkolnym.

-25 XI- utworzenie Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Staszowie.

1968 -utworzenie Przedsiębiorstwa Państwowego Kopalni Siarki w Grzybowie przez Ministra Przemysłu Chemicznego.

-9 III-otwarcie nowego budynku Technikum Mechanicznego w Staszowie.

-10 VI-otwarcie Ośrodka Wypoczynkowego Transportowców i Drogowców „Lotnik” w Golejowie, kierownikiem został Adam Mroczkowski.

-22-23 VI-zjazd absolwentów Liceum Ogólnokształcącego z okazji 50-lecia szkoły.

-pożar budynku miejscowego kina. -1 IX- powołanie mgr Jana Sikory na kierownika Szkoły Podstawowej nr 2 w Staszowie.

-otwarcie restauracji „Staszowianka” w Staszowie.

-powstanie Rejonu Energetycznego w Staszowie.

-kierownikiem Pracowni Urbanistycznej w Staszowie, został mgr inż. arch. Jerzy Wójcik.

15 IX-przeniesienie Szkoły Podstawowej nr 2 do nowego budynku przy ul. XXV-lecia PRL.

1969 -1 I-otrzymanie przez Technikum Ekonomiczne samodzielnego lokalu przy ul. Szkolnej i zmiana nazwy na Liceum Ekonomiczne, od 1 IX szkoła otrzymuje szyld: Zespół Szkół Ekonomicznych.

Stacja kolejki wąskotorowej

-31 III-pojawienie się w mieście pierwszych hydrantów zastępujących wozów wodnych,

-oddanie pierwszych obiektów mieszkaniowych-budynku nr 8 przy ul. Wschodniej w Staszowie z 60 mieszkaniami.

-4 X-uroczyste otwarcie nowego budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Staszowie.

- 7X- wręczenie staszowskiemu LO orderu „Za zasługi dla Kielecczyzny”.

- przewodniczącym Prezydium Miejskiej RN został Kazimierz Karwacki (do 1973 r.) a kierownikiem Biblioteki Pedagogicznej w Staszowie Alina Kowalczyńska.

1970 - 1I- utworzenie oddziału PKS

w Staszowie z dyrektorem mgr Januszem Dudą

- 1 IX- dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 1 został mgr Eugeniusz Ciepiela.

- 10 X- otwarcie przy ul. Wschodniej w Staszowie nowoczesnej Rejonowej Przychodni Zdrowia.

- XII- proboszczem staszowskim został ks. Adam Rdzanek.

1971 - utworzenie w Staszowie Zakładu Energetyki Ciepłej z kierownikiem J. Walenciakiem.

- oddano do użytku nowy budynek poczty oraz nowoczesne kino „Syrena”.

1972 - 31- otwarto Zakład Przemysłu Odzieżowego, stanowiącego filię krakowskiej „Vistuli”

- III- dyrektorem Spółdzielni Mleczarskiej w Staszowie został Jan Gajek.

-30 IX- dyrektorem nowo utworzonego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Staszowie został lek. med. Stefan Grosicki (funkcję tę pełnił do września 1990 r.)

- 17 XII- Technikum Mechanicznemu nadano imię St. Staszica oraz oddano do użytku budynek warsztatów szkolnych z kierownikiem Janem Kowalskim (do 1992 r.)

1973 - 23 III- oddano do użytku dom towarowy przy ul. Krakowskiej w Staszowie.

- 1 VI- powstanie samodzielnego oddziału NBP w Staszowie.

- 1 IX- dyrektorem LO w Staszowie został Adam Koziański.

-1 XI- przewodniczącym Prezydium PRN został Stanisław Chochowski, naczelnikiem Jerzy Mrozowicz, a prezesem Spółdzielni „Wumet”- Jerzy Chodurek (do 1990 r.).

1974 - otwarto Poradnię Wychowawczo-Zawodową w Staszowie z dyrektorem Anną Kralą.

1975 - 5 IV- otwarcie nowego, blisko 400-łóżkowego szpitala.- w wyniku reformy administracyjnej kraju Staszów przestał być miastem powiatowym i wszedł w skład województwa tarnobrzesckiego

1976 - w październiku w Staszowie

mieszkało 11 tysięcy mieszkańców

1977 - w marcu naczelnikiem Miasta i Gminy został Władysław Szeliga

- w sierpniu swą działalność rozpoczęła Chór Nauczycielski

1978 - w kwietniu utworzono w Staszowie Rejon Eksploatacji Dróg, którego dyrektorem został Zdzisław Szyszkowski

- w czerwcu dyrektorem „Vistuli” został Stanisław Oszczypała

1981 - w maju powstało Staszowskie Towarzystwo Kulturalne

1982 - w czerwcu utworzono w Staszowie Inspektorat Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

- w sierpniu z inicjatywy ks. Henryka Kozakiewicza rozpoczęto budowę kościoła Ducha Świętego

- w październiku dyrektorem Banku Spółdzielczego został Mieczysław Wyrzykowski, a Inspektoratu PZU Krystyna Szymańska

1983 - w styczniu utworzono Urząd Skarbowy, którego naczelnikiem została Bogumiła Snopek

- dyrektorem Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej został Henryk Cieślak

- w marcu dyrektorem Kopalni Siarki w Grzybowie został Eugeniusz Gutman

- w październiku położono kamień węgielny pod budowę kościoła Ducha Świętego

1984 - 1.I. dyrektorem Spółdzielni Rzemieśniczej został mgr Stanisław Jastrząb

- w kwietniu do odnowionego ratusza przeniesiono Miejską Bibliotekę Publiczną

- oddano do użytku pierwszy budynek spółdzielczy na osiedlu Wschód

- Staszów przekroczył 14,5 tysiąca mieszkańców

- w październiku odbył się w Staszowskim Ośrodku Kultury Ogólnopolski Zjazd Miłośników Fantastyki

- w grudniu odbyły się wybory do władz Cechu Rzemiosł Różnych. Starszym cechu został Edward Supa

1986 - w czerwcu nadleśniczym Nadleśnictwa Staszów został Zygmunt Klubiński

- w lipcu proboszczem parafii św. Bartłomieja został ks. Henryk Kozakiewicz

- 1 września uroczyście otwarto nowy budynek Szkoły Podstawowej nr 1 mieszczącej się przy ulicy Wysokiej.

Szkoła otrzymała sztandar i patrona, który został Tadeusz Kościuszko

- w październiku Naczelnikiem Miasta i Gminy Staszów został Henryk Albera

1987 - w maju odbyły się I Ogólnopolskie Esperanckie Dni Staszowa

1990 - w marcu ukazał się pierwszy numer miesięcznika społeczno-kulturalnego „Goniec Staszowski”

- w czerwcu w wyniku wyborów samorządowych dotychczasowy naczelnik miasta Henryk Albera został wybrany Burmistrzem Miasta i Gminy Staszów

- w lipcu Komendantem Komendy Rejonowej Policji został Henryk Kaczmarczyk

1991 - w lipcu rozpoczął działalność Bank Depozytowo-Kredytowy. Dyrektorem tej placówki została Zofia Lżyłowska

- oddano do użytku hotel „Gwarek”

- w październiku otwarto Muzeum Ziemi Staszowskiej

1992 - 27 października zainaugurował działalność wydział zamiejscowy Organizacji i Zarządzania WSP w Kielcach

- Nadleśniczym Nadleśnictwa Staszów został Adam Lubera

- w listopadzie uroczyście obchodzono 50-lecie zagłady gminy żydowskiej. Na staszowskim kirkucie odsłonięto pomnik ofiar holocaustu

1993 - w sierpniu ukazał się pierwszy numer „Monitora Staszowskiego” miesięcznika Rady Miejskiej

- dyrektorem Zespołu Szkół im. St. Staszica został Izidor Grabowski

- dyrektorem Zespołu Opieki Zdrowotnej została Halina Sobolewska-Kleszcz

- Liceum Ogólnokształcące przyjęło za patrona szkoły – ks. Kardynała Stefana Wyszyńskiego

1994 - w maju odbyła się pierwsza msza święta w kościele Ducha Świętego

1995 - w kwietniu uroczyście obchodzono 20-lecie funkcjonowania szpitala rejonowego. Z tej okazji nadano szpitalowi imię Stefana Niewirowicza

- 10-11 kwietnia uroczyście obchodzono 470-lecie nadania praw miejskich

- w październiku uroczyście oddano do użytku Publiczną Samorządową Szkołę Podstawową na osiedlu „Wschód”

- w nowo budowanym kościele św. Barbary odprawiono pierwszą mszę świętą

Dawny Rynek widok w kierunku ul. Opatowskiej

1988 - w marcu uroczyście oddano do użytku restaurację „Pod zegarem”

1989 – proboszczem parafii pod wezwaniem św. Barbary został ks. Edward Zieliński

- we wrześniu na cmentarzu parafialnym odsłonięto pomnik poświęcony ofiarom II wojny światowej

- dyrektorem Spółdzielni Mieszkaniowej w Staszowie został Janusz Walczak

- w listopadzie w Szkole Podstawowej nr 1 odbyły się uroczyste obchody 50 –lecia tajnego nauczania na Sandomierszczyźnie. W holu szkoły odsłonięto okolicznościową tablicę

STASZÓW

NAZWY ULIC

11 Listopada D3,E5
25-lecia PRL D3	Langiewicza C3,D3
Legionów Polskich D4
Leśna E5	Sandomierska D4
Sawickiej D3
Sienkiewicza E1
Sikorskiego E5
Skłodowskiej E1
Słoneczna C2
Słowackiego D1
Słowińska D5
Sosnowa E6
Staromiejska D3
Staszica C3
Sudecka C3
Szkołna D2
Szpitalna D3,E3
Adamówka F2
Akacyjowa E2
Armii Krajowej D2	Łazienkowska E2	Świerczewskiego D2
Świętokrzyska D5
Bema E5
Beskidzka C3
Bieszczadzka C3	Maleniec A3
Małopolska D4
Mickiewicza E3,E4,E5	Targowa E3
Tatrzańska C3
Topolowa E5
Towarowa F2
Traugutta E5
Cmentarna C3
Czysta D2	Na Kępie C4
Nasienna E1
Niska E2
Nowa D2
Nowotki C3	Wąska E2
Wesoła D2
Wiosenna E5,E6
Wiśniowa E2
Witosa A3
Wojska Pol. E2
Wrzowska B2
Wschodnia D2,D3
Wysoka E2
Dąbrowskiego gen. E5
Dąbrowskiej D1
Długa C1,D2
Drogowców F2	Ogłędowska E1
Ogrodowa D2
Opatowska A3,D2	Zachodnia D2
Zawadzkiego D5
Zielona Dolina F3
Złota D2
Żeromskiego D1,E1
Jałowcowa B1
Jana Pawła II C3
Jasna D3
Jodłowa E6	Parkowa D2,E2
Partyzantów D2
Pipała F4
PKWN E5
Place E2
Pocieszka B4, A6
Podgórska C3
Polna D3
Południowa E2
Poprzeczna D2
Poziomkowa B1
Prusa D1
Przejazdowa D2,D3	
Karpacza C3
Kielecka D4
Kilińskiego E3
Kolejowa D2,F3
Kołłątaja E4
Komisji Edukacji
Narodowej (KEN) E4
Konstytucji 3 Maja E4
Konwaliowa E5
Kościelna D2,D3
Kościuszki E2,F3
Koszarowa E1,E2
Krakowska D2,F1
Krasickiego D4
Krótka D2
Kwiatowa E2		

LEGENDA

- Ulice przelotowe
- Ulice główne
- Drogi pożarowe
- Drogi projektowane
- Ścieżki
- Droga jednokierunkowa
- 765** Numer drogi
- Woda
- Ogrody, parki
- Teren przemysłowy
- Teren zabudowany
- Łąka, teren podmokły
- Cmentarz katolicki
- Cmentarz żydowski
- Sąd
- Prokuratura
- Policja
- Starostwo Powiatowe
- Urząd Miasta i Gminy
- ZUS
- KRUS
- Sanepid
- Dom Kultury
- Muzeum
- Biblioteka
- Pomnik
- Stadion
- Boisko
- ZOD Akademii Ekonomicznej
- Szkoła średnia
- Szkoła podstawowa / gimnazjum
- Kościół zabytkowy
- Kościół
- Kaplica zabytkowa
- Dworzec PKS
- Przystanek autobusowy
- Bank
- Zakład Energetyki
- Nadleśnictwo
- Restauracja
- Stacje paliw
- Hotel
- Poczta
- Bar, pizzeria
- Stacja paliw gazowych
- Postój taksówek
- Szpital
- Pogotowie, ośrodek zdrowia
- Straż pożarna
- Apteka

Pałac Łazienkowski przy ul. Łazienkowskiej w Staszowie

Gdzie można zjeść

Pizzeria „Lucullus”
ul. Legionów 2	L&Z SONET
Mylnia i Stacja Paliw
Drzymalski
ul. Kolejowa 40
Pizzeria „Kaktus”
ul. Konstytucji 3 Maja	Bar mleczny
ul. Rynek
Pizzeria „Korab”
ul. Krakowska 18	Restauracja „Pod Zegarem”
ul. Rynek
Restauracja „U Zdzicha”
ul. Kolejowa 15	Restauracja „Lord”
ul. Nasienna 8
„Helena Suska”
ul. Kościuszki 67	Restauracja „Karczma Święto-
krzyska” Golejów
Restauracja „Perła”
Golejów Jezioro	Zajazd „Karczma Święto-
krzyska” Golejów
„Lotnik” stołówka
Golejów Jezioro	Cafe Bar
ul. Świerczewskiego 14

Zajazd „Karczma Świętokrzyska” przy drodze na Osiek

Hotele w Staszowie

Hotel „Siarkopol”
S.A. KiZChS
w Staszowie
ul. Rynek 13
28-200 Staszów
tel. +48 15 864 33 21 | Hotel
PGKiM Sp. Gm. z o.o.
ul. Wschodnia 13
28-200 Staszów
www.pgkim.pl
tel. +48 15 864 2931 |
|---|--|
- Liczba miejsc noclegowych: 25, w tym pokoje 1 i 2 osobowe oraz 2 apartamenty
- Liczba miejsc noclegowych: 12, w tym pokoje 2 osobowe.

1996 - dyrektorem Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej został Ryszard Sobczyk
 - w maju Klub Esperanto działający przy SOK zorganizował jubileuszowy X Ogólnopolski Zjazd Esperantystów
 - we wrześniu Staszowskie Towarzystwo Kulturalne uroczystie obchodziło 15-lecie swej działalności
 - w budynku Urzędu Miasta i Gminy uroczystie odsłonięto tablicę poświęconą założycielowi miasta Hieronimowi Łaskiemu
 - w grudniu dyrektorem staszowskiego „Budomontu” został Jerzy Kowalik
1997 - powstała Staszowska Izba Gospodarcza
 - w październiku otwarto nowoczesną oczyszczalnię ścieków
 - w grudniu oddano do użytku nowy budynek dydaktyczny Zespołu Szkół Ekonomicznych
1998 - w kwietniu odsłonięto tablicę upamiętniającą staszowską synagogę
 - w maju odbyły się Ogólnopolskie Targi Wydawnictw Regionalnych
 - w październiku odbyły się wybory samorządowe do Rady Miejskiej i Rady Powiatu
 - w listopadzie na sesji Rady Miejskiej burmistrzem został wybrany Henryk Albera, a przewodniczącym Rady Miejskiej Stanisław Lech Zalewski
1999 - w styczniu Staszów stał się siedzibą powiatu i wszedł w skład województwa świętokrzyskiego. Starostą Powiatu Staszowskiego został wybrany Czesław Pargieła, a przewodniczącym Rady Powiatu Tadeusz Żmuda
 - w lipcu uroczystie obchodzono 100-lecie działalności Banku Spółdzielczego
 - we wrześniu rozpoczęły działalność szkoły gimnazjalne. Dyrektorem Gimnazjum nr 1 została Małgorzata Kazimierska, a Gimnazjum nr 2 Jan Gromniak
2000 - w marcu Społeczne Ognisko Muzyczne obchodziło 35-lecie działalności
 - w kwietniu uroczystie obchodzono 475. rocznicę nadania praw miejskich
 - w maju na osiedlu Wschód otwarto

Centrum Medyczne
 - staszowska Pogoń awansowała do III ligi
 - w listopadzie przed budynkiem Urzędu Miasta i Gminy uroczystie odsłonięto pomnik-obelisk „Milenium 2000”
 - w grudniu uroczystie oddano do użytku nową siedzibę Nadleśnictwa Staszów
2001 - w lipcu miasto odwiedziła powódź. Zalaniu uległ Staszówek w rejonie ulic: Szpitalnej, Koszarowej, Oględowskiej
 - w kwietniu ukazał się pierwszy numer „Kurier Domowego” miesięcznika Spółdzielni Mieszkaniowej
 - we wrześniu przy Szkole Podstawowej nr 3 oddano do użytku halę widowiskowo-sportową
 - we wrześniu dyrektorem Liceum Ogólnokształcącego została Jolanta Zdrojkowska
 - w październiku oddano do użytku halę sportową przy Liceum Ogólnokształcącym
 - w listopadzie Publicznej Szkole Podstawowej nr 2 nadano imię Ignacego Jana Paderewskiego, a Publicznej Szkole Podstawowej nr 3 imię Hieronima Łaskiego
2002 - we wrześniu dyrektorem Zespołu Szkół Ekonomicznych został Zdzisław Komór
 - w październiku odbyły się wybory burmistrza, Rady Miejskiej i Rady Powiatu.
 Starostą Powiatu Staszowskiego został Czesław Pargieła. Przewodniczącym Rady Powiatu Włodzimierz Ligęza, Przewodniczącym Rady Miejskiej Stanisław Lech Zalewski
 - w listopadzie burmistrzem Miasta i Gminy Staszów został wybrany Romuald Garczewski
2003 - w styczniu komendantem Komendy Powiatowej Policji w Staszowie został Sławomir Rdzanek
 - w sierpniu dyrektorem Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Staszowie został Janusz Sikorski
 - w październiku zainaugurował zajęcia zamiejscowy ośrodek dydaktyczny Akademii Ekonomicznej w Krakowie
 - w październiku Zespół Szkół Ekonomicznych otrzymał imię Jana Pawła II

- w październiku Zespół Szkół im. St. Staszica uroczystie obchodził jubileusz 50-lecia
2004 - przystąpiono do budowy na terenie miasta nowej siedziby Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz hali sportowej przy Zespole Szkół Ekonomicznych
 - rozpoczęto rozbudowę budynku Starostwa Powiatowego
 - przystąpiono do remontu budynku po Spółdzielni Inwalidów „Jedność” jako nowej siedziby Sądu Rejonowego w Staszowie.
2005 W 480. rocznicę nadania praw miejskich Staszów liczy, ok. 17 tys. mieszkańców, na jego terenie działają liczne zakłady pracy, organizacje i instytucje.
 Miasto jest siedzibą Powiatu w skład którego wchodzi następujące miasta i gminy: Staszów, Osiek, Połaniec oraz gminy: Bogoria, Łubnice, Oleśnica, Rytwiany, Szydłów.
2006 - w listopadzie odbyły się wybory burmistrza, Rady Miejskiej i Rady Powiatu.
 Starostą Powiatu Staszowskiego został Romuald Garczewski, Przewodniczącym Rady Powiatu Damian Sierant. Przewodniczącym Rady Miejskiej w Staszowie wybrano Czesława Macieja Dyla, Wiceprzewodniczącymi: Dariusz Kubalski i Bonifacy Wojeciechowski, Radnymi Rady Miejskiej zostali: Stanisław Altenberg, Edward Anioł, Kryspin Bednarczyk, Józef Bernyś, Józef Bryk, Beata Gajek, Kazimierz Głodek, Piotr Kasperkiewicz, Jerzy Krauze, Ireneusz Kwiecjasz, Roman Lasota, Henryk Makuch, Henryka Markowska, Tomasz Otrębski, Zdzisław Rożek, Janusz Rybus, Jan Sajda, Jarosław Sierant. Burmistrzem Miasta i Gminy Staszów został Andrzej Iskra, z-cą Mirosław Wyrzykowski.

Dariusz Kubalski

Rynek i ratusz

W pierwszej połowie XVIII wieku ówczesny właściciel - August Aleksander Czartoryski, dzięki któremu miasto przeżywało rozkwit gospodarczy, wybudował ratusz - obecnie wizytówkę architektoniczną Staszowa. Pierwotnym przeznaczeniem tej budowli była siedziba władz miejskich oraz spełnianie funkcji handlowych, usługowych i gastronomicznych, stąd druga nazwa obiektu - kramnice.

Ratusz usytuowany jest w centralnym miejscu rynku, którego zabudowa zachowała kalenicowy układ z nielicznymi już sieniami przejazdowymi - również z XVIII wieku, kiedy to wspomniany A. A. Czartoryski wybudował na swój koszt 27 kamienic, osadzając w większości z nich niemieckich rzemieślników.

Sam rynek ma układ renesansowy - zbliżony kształtem do kwadratu. Z każdego rogu wychodzą dwie prostopadłe do siebie ulice.

Budynek ratusza jest parterowy, zbudowany na planie prostokąta z wysokim, czterospadowym dachem. Na budynku umieszczono wieżę

zegarową, która pierwotnie była dwukrotnie wyższa niż obecna. Urozmaiceniem bryły są podcienia arkadowe.

Przed ratuszem usytuowany jest XIX wieczny obelisk. Pierwotnie ufundowany przez miejscowych chłopów w dowód wdzięczności dla cara za uwłaszczenie. Od czasu odzyskania niepodległości przemianowany na pomnik ku czci Tadeusza Kościuszki.

Wewnątrz przez całą długość budynku biegnie szeroki korytarz, z którego wchodzi się do poszczególnych pomieszczeń. Obecnie budynek przedzielono poprzeczną ścianą. W jednej części znajduje się biblioteka miejska wraz z czytelnia, drugą część zajmuje restauracja „Pod zegarem”. W korytarzu biblioteki znajduje się „Galeria Punkt” Staszowskiego Ośrodka Kultury.

Z pierwotnych elementów architektonicznych, oprócz bryły budynku z podcieniami zachowały się trzy rodzaje sklepień: kolebkowe z lunetami pod korytarzem, sienią i pomieszczeniami przy podcieniach, pod wieżą krzyżowe i w jednym

Staszowskie kamieniczki, fot. I. K.

pomieszczeniu żaglaste na gurtach.

Obiekt był własnością prywatną aż do okresu międzywojennego, kiedy odkupiły go władze miejskie.

Ratusz od ul. Rytwiańskiej, fot. I. Kapusta

Kościół od ul. Szpitalnej, fot. GN

Kościół pw. św. Bartłomieja

Kościół pw. św. Bartłomieja wraz z kaplicą Matki Boskiej Różańcowej stanowią najcenniejszy i najbardziej interesujący zespół zabytkowy w Staszowie.

Obecność pierwszego kościoła w Staszowie datuje się na XII wiek. Został on spalony przez Tatarów w 1241 roku. Po najstarszej, drewnianej budowlie nie pozostał żaden ślad. Obecny kościół św. Bartłomieja ufundowany został w 1342 roku przez Dorotę Tarnowską dziedziczkę Staszowa.

W ciągu wieków kościół był wielokrotnie przebudowywany i remontowany. Obecna forma budynku nie przypomina gotyckiej konstrukcji, o której kształcie świadczyć mogą jedynie wysokie przypory oraz wyraźnie rysujący się podział na nawę główną i prezbiterium.

W prezbiterium warto zwrócić uwagę na bogate XVII wieczne sztukaterie, prawdopodobnie dzieło znanego artysty – Falconiego.

Kaplica Matki Boskiej Różańcowej

Kamień latarnia, fot. GN

Element zdobienia, fot. IK

Strop kaplicy, fot. IK

To późnorenesansowa, manierystyczna kaplica. Dobudowana została do kościoła w latach 1613 – 1625. Wzorowana na Kaplicy Zygmuntońskiej na Wawelu zdradza kształtem styl szkoły Santi Gucci – królewskiego rzeźbiarza i architekta (zm. w 1600 r.).

Kaplica ufundowana została przez Katarzynę z Leszczyńskich Tęczyńską jako kaplica grobowa rodziny Tęczyńskich.

Swojego pierworodnego syna Jacka i męża Andrzeja, Katarzyna Tęczyńska pochowała pod kościołem św. Bartłomieja - płyta do krypty znajduje się w posadzce kościoła, przed wejściem do kaplicy.

Budowla powstała na planie kwadratu. Ściany zewnętrzne są w całości boniowane rustykalnie. Na każdej ścianie znajduje się okrągłe okno. Na czworobocznej podstawie osadzony został ośmioboczny bęben z okrągłymi okienkami, nakryty kopułą zakończoną kamienną latarnią.

Latarnia jest bogato zdobiona, podzielona rzeźbionymi hermami. Kroksztynowy (z ozdobnie wystającymi belkami) gzyms prowadzi do kopuły zakończonej iglicą i krzyżem.

Wejście do kaplicy znajduje się wewnątrz kościoła, po lewej stronie, pomiędzy rokokową amboną z rzeźbami ewangelistów i XVII-wiecznym ołtarzem z obrazem przedstawiającym św. Jacka. Na przeciwko wejścia do kaplicy umieszczony jest ołtarz z obrazem

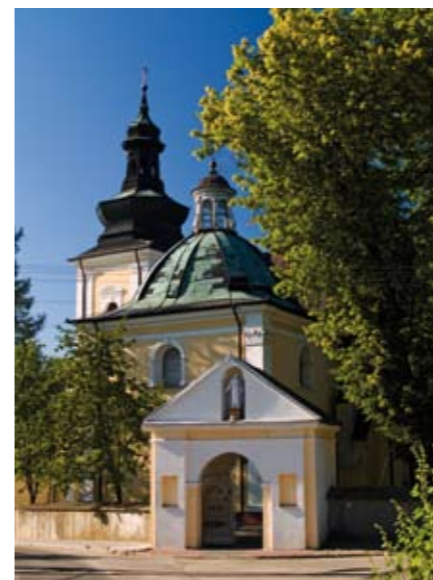
Kaplica Tęczyńskich, fot. GN

Matki Boskiej Różańcowej z Dzieciątkiem, św. Dominikiem i św. Różą z Limy z 1770 - 1780 r. (barokowy). Po prawej stronie od niego ołtarz z obrazem św. Rozalii, Sebastiana i Barbary, po lewej stronie ołtarz z wizerunkiem św. Józefa (obydwa renesansowe).

Wewnętrzne obramowania okien są marmurowe, zaś w białym piaskowcu wyrzeźbiono herby Leszczyńskich i Tęczyńskich.

Wnętrze kaplicy ozdobione jest pilastrami arkadowymi, trójdzielnymi, a całość kopuły bogato rzeźbiona.

KUROZWĘKI

Kościół p.w. Wniebowstąpienia Matki Boskiej i św. Augustyna, fot. IK

Kilka kilometrów od Staszowa znajdują się Kurozwęki, miejscowość, której istnienie notowano już w XIII w.

W Kurozwękach warto zobaczyć kościół p.w. Wniebowstąpienia Matki Boskiej i św. Augustyna z ok. 1470 roku, którego szczególną cechą jest ciekawie rozwiązane połączenie z klasztorem kanoników regularnych. Największe zainteresowanie wzbudza tam obraz Matki Boskiej Kurozwęckiej oraz pięknie sklepiona kaplica.

Kościółek św. Rocha wybudowany

przez mieszkańców jako wotum wdzięczności za ocalenie mieszkańców przed epidemią cholery na początku XVIII wieku.

Zespół pałacowo - parkowy z XIV w. zaskakuje ciekawą bryłą i dobrym połączeniem najstarszych gotyckich fragmentów z późniejszymi. Zespół znajduje się w posiadaniu rodziny Popielów, dawnych właścicieli Kurozwęk, którzy oferują turystom wiele atrakcji, m. in.: „jedyna w Polsce hodowla bizonów amerykańskich. Stado liczące obecnie ponad 80 sztuk turyści mogą oglądać na łąkach okalających kompleks pałacowy podczas pieszej przechadzki, z bryczki, bądź z wnętrza wozu „safari bizon”. Jednak bizona nie są jedynymi zwierzętami, jakie można spotkać w Kurozwękach. Zwłaszcza dzieci chętnie zobaczą tutaj Mini ZOO, a w nim: świnki wietnamskie, wielbłąda, jelonki, strusie, highlandy (bydło szkockie), kozy, dziki, ptactwo a także króliki. Z przyjemnością przejadą się też na kucyku, koniu a nawet na wielbłądzie! Z myślą o dzieciach przygotowany jest specjalny bezpieczny plac zabaw wśród zieleni.

Nie brak także atrakcji dla starszych miłośników aktywnego spędzania wolnego czasu. Można zagrać w paint-ball lub spróbować swych sił na zjeździe linowej. Istnieje możliwość wypożyczenia rowerów. Dla grup zorganizowanych oferujemy zabawę w

Kościółek św. Rocha, fot. GN

poszukiwanie skarbu w zamkowych lochach. W pobliskim Katuszowie jest stadnina koni czystej krwi arabskiej, dzięki czemu w Kurozwękach można skorzystać z uroków konnej jazdy, wybrać się na przejażdżkę bryczką, a w zimie na kulig po przepięknej okolicy, jak również rozpocząć naukę jeździectwa.

Pensjonat posiada także doskonałe zadaszone miejsca do organizacji plenerowych biesiad, pikników oraz uroczystości okolicznościowych przy ognisku i grillu”.

Panorama Zespołu Pałacowego, fot. I. Kapusta

Egzotyczne zwierzęta to wyjątkowe atrakcje wśród wielu innych proponowanych przez Zespół Pałacowy w Kurozwękach, fot. I. Kapusta

WIŚNIOWA

Pierwotna nazwa tej miejscowości brzmi: Stara Wieś i pochodzi jeszcze z XV wieku. Wieś miała wielu właścicieli w ciągu wieków, jeden z nich - hrabia Karol Tarło wybudował w II poł. XVIII w. pałac, kościół i szpital dla ubogich. Historia Wiśniowej związana jest z wieloma rodami szlacheckimi. Największą rolę w historii wsi odegrała rodzina Kołłątajów. Zostawili oni po sobie nie tylko wspomnienie miłości do tej ziemi, którą w sercu nosił znamienity Polak Hugo Kołłątaj, ale także znacząco przyczynili się do rozwoju regionu. To tu najprawdopodobniej wytapiano żelazo dla staszowskich szabelników, o czym świadczą pozostałości huty.

Wiśniowej nie ominęły również burze historii. Świadkiem tych dni jest tajemnicza piwnica - pozostałość po dworze usytuowanym na przeciwległym do pałacowego, wzniesieniu. Mówi się, że został spalony w czasie potopu szwedzkiego.

W pałacu - dawnej siedzibie właścicieli Wiśniowej, na którą tak wielki wpływ wywarli Kołłątajowie dziś mieści się szkoła podstawowa i przedszkole. Początkowo budowla ta miała charakter barokowy, ale pod koniec XVIII wieku Rafał Kołłątaj przeobraził ją w reprezentacyjny pałac.

W XIX w. przebudowano go ponownie. Pałac jest piętrowy, budowany na planie prostokąta, w jego wnętrzu znajduje się ciekawa dziewiętnastowieczna klatka schodowa nawiązująca do baroku, wmurowany portyk z sześciu kolumn tokańskich. Wokół pałacu rośnie piękny park z pomnikami przyrody. W pałacu mieści się Izba Pamięci Hugona Kołłątaja.

Kościół w Wiśniowej pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego uroczyste poświęcony przez sufragana kowskiego bpa Mikołaja Oborskiego 15 listopada 1681 roku, wybudowany został z kamienia jako szpitalny, należał do parafii w Kielczynie.

Samodzielną parafią Wiśniowa stała się 10 lipca 1810 r. staraniem Eustachego Kołłątaja - dziedzica Wiśniowej.

Budynek kościoła to bryła na rzucie prostokąta, z wmurowanym wewnątrz węższym prezbiterium w kształcie

Pałac Kołłątajów w Wiśniowej, fot. I. Kapusta

absydy bez okien, wokół którego mieści się zakrycia. W ścianie prezbiterium pod pamiątkową tablicą spoczywa serce Hugona Kołłątaja.

W nawie bocznej znajdują się cztery okna z witrażami, na chórze jedno; sufit jest drewniany, otynkowany. Główne wejście usytuowano od zachodu. Od południa znajduje się portal barokowy z XVIII wieku. Główny ołtarz jest kamienny. Przedstawia Apostołów Piotra i Pawła pomiędzy czterema kolumnami. Obraz Przemienienia Pańskiego jest ruchomy. Tabernakulum wykonane jest z metalu, obłożone marmurowymi płytami. W nawie umieszczone zostały dwa boczne ołtarze z kieleckiego marmuru z obrazami Matki Boskiej z Dzieciątkiem i św. Janem Chrzcicielem oraz Matki Boskiej Częstochowskiej. Parafia posiada akta od 1838 r.

Zbór ewangelicki w Sielcu, fot. I. Kapusta

SIELEC

Miejscowość z XVI wieku, przez cztery stulecia związana była z małopolską reformacją. Do 1944 r. był tu zbór ewangelicki, najpierw drewniany, a od 1781 roku murowany. Obecnie jest to świątynia rzymskokatolicka.

WIĄZOWNICA

Wiązownica położona jest na krańcu gminy Staszów. O ficjanie dzieli się na Wiązownicę Małą, Dużą i Kolonię. Pierwsze wzmianki o miejscowości pojawiają się już w XIII wieku, kiedy to Bolesław Wstydlivy przekazał Wiązownicę w ręce Zakonu Franciszkanów z Zawichostu. Później wieś trafiła w ręce Benedyktynów, a następnie wróciła do dóbr królewskich. Tak długą historię Wiązownica zawdzięcza prawdopodobnie bliskiej odległości do dawnej nadwiślańskiej osady - Osieka oraz szlakowi handlowemu, który przebiegał przez te okolice.

Pierwszy kościół w Wiązownicy zbudowany został w pierwszej połowie XV wieku. Niestety we wsi nie zachował się żaden zabytek z tego okresu. Kościół spalił się w 1820 roku. Obecnie wieś może poszczycić się przede wszystkim XIX-wiecznym pałacem oraz kościołem, wybudowanym przez carskiego generała Wasilija Pogodina. Poza tymi obiektami w Wiązownicy znajduje się opuszczony drewniany dwór oraz zabytkowa latarnia.

Pałac w Wiązownicy Kolonii jest malowniczo usytuowany, pomiędzy porośniętym lasem wzgórzem, a rzeką Kacanką. Budynek wywiera bardzo duże wrażenie. Pałacyk ma dwa piętra, 700 m² powierzchni i 26 pomieszczeń. Od 1918 roku, mieściła się tutaj leśniczówka. Często mówiąc o pałacu w Wiązownicy dodaje się przydomek „eklektyczny”. Jak mało który obiekt ten zasługuje na taką nazwę.

Każde piętro pałacu ma okna w innym kształcie, zaś pałacyk oglądany z każdej z czterech stron wygląda inaczej. Najciekawsze rozwiązanie architektoniczne to konstrukcja klatki schodowej, wybudowanej z boku pałacu na kształt średniowiecznej baszty. We wnętrzu, w salonie na pierwszym piętrze znajdują się rzadko spotykane w okolicach Staszowa orientalne, ostrołukowo sklepione framugi drzwi. Ciekawy klimat także w bocznej klatce schodowej. Niestety zwiedzanie wnętrza ze względu na stan budynku nie jest bezpieczne. Mimo, że jeszcze długo po wojnie mieściła się tu leśniczówka, to po jej likwidacji z powodu nieszczelnego dachu, woda deszczowa szybko poczyniła duże spustoszenia.

W pobliżu pałacu rośnie dąb, który jest pomnikiem przyrody. W pobliżu pałacu znajduje się piwniczka, która kiedyś służyła do przechowywania mięsiva oraz przypałacowe zabudowania gospodarcze.

Eklektyczny pałac w Wiązownicy Kolonii - klatka schodowa o kształcie średniowiecznej baszty, fot. GN

KONIEMŁOTY

Koniemłoty to jedna z najstarszych wsi gminy Staszów. Historia miejscowości sięga czasów króla Bolesława Chrobrego, który nadał je Benedyktynom ze Świętego Krzyża.

Parafia koniemiłocka istniała już w XIV wieku. Z pierwszego, drewnianego kościoła nie pozostał żaden ślad. Obecny kościół, swoim wyglądem może mylić. Jego forma architektoniczna nasuwa myśl, że kościół ma pochodzenie gotyckie.

Pogląd ten jest jednak mocno urozmaicony. Od razu w oczy rzuca się wyraźny podział na nawę główną i prezbiterium, oraz wysoka wieża i liczne dobudówki (między innymi XVIII-wieczna kaplica św. Benedykta). Godna uwagi jest bogata ornamentyka stiukowa w prezbiterium oraz późnobarokowy ołtarz z obrazem Najświętszej Marii Panny łaskami słynącej.

Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Koniemłotach, fot. IK

Lasy Ziemi Staszowskiej

Nadleśnictwo Staszów to jedno z największych nadleśnictw w Polsce. Pod jego zarządem znajduje się niemal 20 tys. ha lasów. Powierzchnia terytorialnego zasięgu działania wynosi 139 tys. ha i zamyka się w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego.

Lasy Staszowskie to wielka różnorodność siedlisk i gatunków. Dominują świeże lasy liściaste i mieszane. Spośród gatunków lasotwórczych dominuje sosna. Zwraca uwagę ponadprzeciętny udział dębu, jodły i buka. Na terenie Nadleśnictwa znajdują się dwa rezerваты przyrody: „Zamczysko Turskie” i „Dziki Staw”.

Wypoczynkowi połączonemu z edukacją leśną na naszym terenie służy „Ścieżka Edukacji Leśnej w Czernicy”, na wytyczonych trasach, umiejscowiono 19 przystanków omawiających życie lasu, cele gospodarki leśnej, zadania leśnika. Ponadto odwiedzających nasze tereny czeka blisko 170 zabytków przyrody.

„Ścieżka Edukacji Leśnej w Czernicy”

Jedno z kilkadziesiątu jezior golejowskich, fot. I. Kapusta

Golejów

W odległości około 3 km od Staszowa znajduje się miejsce, w którym wielu mieszkańców miasta chętnie spędza wolny czas. Jest to Golejów. Nazwa ta określa kompleks śródleśnych stawów i oczek wodnych wraz z położonymi tam ośrodkami wypoczynkowymi.

Z uroków Golejowa korzystają nie tylko mieszkańcy Staszowa i okolic. W sezonie letnim w ośrodkach wypoczynkowych gości wielu turystów. Cenią sobie oni długie spacery leśnymi duktami oraz słońce i wodę.

Ośrodki wypoczynkowe zlokalizowane w Golejowie oferują ok. 400 miejsc noclegowych różnego standardu oraz inne atrakcje, takie jak jazda konna, kajaki, rowery.

Nazwa Golejów dotyczy nie tylko ośrodków wypoczynkowych, ale również dużego obszaru leśnego. Już krótki spacer potrafi zaskoczyć bogactwem flory i fauny - tej perełki Ziemi Staszowskiej. Sarna, jeleń europejski, dzik, łoś to gatunki największych ssaków, które przy odrobinie szczęścia można tu spotkać.

W lasach golejowskich znajduje się wielka liczba oczek wodnych i jeziorek, wielce cenionych przez wędkarzy. Często spotyka się w lesie piękny starodrzew

Golejów kąpielisko, fot. IK

Kąpielisko oraz wyjątkowe krajobrazy woda i las golejowski w fot. IK

bukowy i dębowy.

Ukształtowanie terenu sprzyja uprawianiu jazdy konnej i rowerowej, oraz długim spacerom. W lesie i na jego obrzeżach znajduje się wiele miejsc wartych zobaczenia.

ROWEREM po Ziemi Staszowskiej

Ziemia Staszowska stanowi integralną część Ziemi Sandomierskiej ale w dobie dbałości o tzw. Małą ojczyznę została określona przez regionalistów jako teren, na którym Staszów jest ośrodkiem dominującym i wpływach gospodarczych i społecznych. Granice tego obszaru mają umowny kształt i odnoszą się do granic powiatu staszowskiego należy go powiększyć o przyległe gminy nie przekraczając rzeki Wisły.

Jest to obszar zróżnicowany pod względem budowy geologicznej jak i powierzchni, gdzie występują urokliwe wąwozy, ciekawa szata roślinna, duże skupiska leśne, nieregulowane rzeki: Czarna Staszowska, Wschodnia, Kacanka i inne mniejsze ciek. Wszystko to wraz z historią tej ziemi stanowi o urokach tego zakątka Polski, które warto poznawać i zwiedzać do czego zachęcamy proponując ciekawe trasy rajdów i wycieczek rowerowych. Koło Grodzkie PTTK w Staszowie wraz z Rowerowym Klubem PTTK im. Adama Bienia proponuje do zwiedzania niżej wymienione trasy, które prezentują walory historyczne, gospodarcze i przyrodnicze naszej małej Ojczyzny Staszowskiej. Proponowane szlaki

i trasy dla turystów, którzy chcą zwiedzać Ziemię Staszowską to:

I. **Trasa im. Adama Bienia** dług. 60 km: Staszów – Rytwiany – Klasztor – Lesisko – OSALA – Niekrasów – Strzegom – Golejów – Staszów.

II. **Trasa „Oddziału partyzanckiego JĘDRUSIE”** dług. 90 km: Staszów – Wiśniówka – Wiśniowa – Bogoria – Szczeglice – Wygielzów – Ujazd – Konary – Klimontów – SULLISŁAWICE – Bukowa – Staszów.

III. **Trasa „Szlakiem 2 p.p. kg. AK w Akcji BURZA”** dług. 75 km: Staszów – Wiśniówka – Smerdyna – Rybnica – Jurkowie – Szczeglice – Mała Wieś – CEBER – Bogoria – Staszów.

IV. **Trasa „Popielowska”** dług. 45 km: Staszów – Oględów – KUROZWĘKI – Kotuszów – Korytnica – Chańcza – Jasień – Wola Osowa – Podmaleniec – Dobra – Staszów.

V. **Trasa „Duktami Partyzanckimi”** dług. 55 km: Staszów – Czerwona Góra

– Wiązownica – Dzięki – Bukowa – SULISŁAWICE – Wiązownica Kolonia – Wiśniówka – Golejów – Staszów.

VI. **Trasa „Radziwiłowska”** dług. 80 km: Staszów – Koniełoty – SICHÓW DUŻY -Wilkowa – Beszowa – Łubnice – Połaniec – Strużki – Strzegom – RYTWIANY – Staszów.

Trasy te zostały opracowane i przygotowane do druku wraz z mapą, która będzie dołączona do przewodnika dla turystów rowerowych.

Lucjan Zaczkowski

W drodze do pałacu w Wiązownicy Kolonii, fot. Sławomir Migalski

Ośrodek Wypoczynkowy „Wilga”

Osoby do kontaktu:
Witold Kowal, Ewa Jurek,
tel. **(+48) 15 864 54 84**,
www.osir.staszow.pl
wilga@osir.staszow.pl

Liczba miejsc noclegowych:
131, w tym:
22 domki 2-osobowe, 3
domki 3-osobowe,
11 domków 4-osobowych, 4
domki 6-osobowe,
2 domki 5-osobowe (z pełnym
węzłem sanitarnym).

Ponadto istnieje moż-
liwość rozbicia namiotów i
ustawienia przyczep campin-
gowych z doprowadzeniem
energii elektrycznej.

Na terenie ośrodka
znajdują się sanitariaty,
umywalnie i prysznice.

Dzięki usłudze hotspot,
goście ośrodka mogą
skorzystać z darmowego
dostępu do bezprzewodo-
wego internetu.

Ośrodek Wypoczynkowy „Lotnik”

Osoba do kontaktu: Emilia Goździk
tel. **(+48) 15 864 50 87**
www.lotnik.kw.pl
Liczba miejsc noclegowych 220

Ośrodek Wypoczynkowy „Pod Sosnami”

Osoba do kontaktu: Grzegorz Kowalczewski,
tel: **(+48) 15 864 25 47** lub **(+48) 505 089 813**

Liczba miejsc noclegowych: 60
w tym pokoje: 2, 3, 4 i 5 osobowe

Połowa obiektu przystosowana jest dla osób niepeł-
nosprawnych.

Ośrodek Wypoczynkowy „Golejów”

Osoby do kontaktu: Zbigniew i Joanna Świerk,
tel: **(+48) 15 864 50 58**
Liczba miejsc noclegowych: 155

Pole namiotowe „Leśnik”

Liczba miejsc: na 100 namiotów

Leśniczówka Golejów

Kontakt: Nadleśnictwo Staszów
ul. Ogłędowska 4, 28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 864 68 20**, fax. **(+48) 15 864 68 40**
www.radom.lasy.gov.pl/staszow
nadlesnictwo.staszow@radom.lasy.gov.pl
Liczba miejsc noclegowych: 2+1

W sąsiedztwie ośrodków wypoczynkowych nad jeziorami
golejowskimi. Obiekt z kuchnią, łazienką, TV SAT oraz
dostępem do internetu.

**Zespół Pałacowy
w Kurozwękach**

Zespół Pałacowy Sp. z o.o.
Kurozwęki, ul. Zamkowa 3,
28-200 Staszów
Kontakt: w dni robocze
od godz. 7.00 do godz. 15.00

tel. **(+48) 15 866 72 71**,
tel. **(+48) 15 866 72 66**
tel. **(+48) 15 866 72 72**
fax **(+48) 15 866 72 36**
www.bizony.com
rezerwacje@kurozweki.com
Liczba miejsc noclegowych: 32,
w tym pokoje 2 osobowe.

Gospodarstwo Alicji Sojdy

adres: Grzybów 32
28-200 Staszów
tel **(+48) 15 864 41 24**
noclegi do 20 osób.

Gospodarstwo Anny Majczak

adres: Dobra 55
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 864 26 97**
noclegi do 6 osób.

**Gospodarstwo
Małgorzaty i Eugeniusza Kajdów**

adres: Jasień 107, 28-200 Staszów,
tel. **(+48) 693 558 775**
noclegi do 6 osób.

**Gospodarstwo „Ekorab”
Elżbiety i Bogdana Charów**

adres: Jasień 59
28-200 Staszów
tel. **(+48) 603 560 975**
lub **(+48) 601 340 206**
www.ekorab.pl
erazmuz@o2.pl
noclegi do 8 osób.

**Gospodarstwa
agroturystyczne**

**Gospodarstwo „Konie”
Marty Wieczorek**

adres: Sielec 97
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 866 70 89**
www.sielec.pl
noclegi do 10 osób.

**Gospodarstwo
Małgorzaty Mazur**

adres: Kurozwęki ul. Kościelna 1A,
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 866 73 02**
lub **(+48) 600 504 989**
www.wakacje.agro.pl
noclegi do 15 osób.

**Gospodarstwo
Joanny i Jana Baniów**

adres: Kurozwęki ul. Kościelna 1B
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 866 72 94**
lub **(+48) 601 497 294**
www.agrobania.linuxpl.com
noclegi dla 8 do 10 osób.

**Ekologiczno – Agroturystyczne
Gospodarstwo Rolne
„Stajnia Harlejówka”**

adres: Wiśniowa Poduchowna 95
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 824 19 67**
lub **(+48) 604 878 772**
www.harlejowka.go.pl
harlejowka@gmail.com
noclegi dla 10 do 15 osób.

**Gospodarstwo
Mieczysława Meska**

adres: Sielec 3
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 864 63 12**
noclegi do 6 osób.

**Gospodarstwo
Mieczysława Polniaka**

adres: Czernica 56
28-200 Staszów
tel. **(+48) 503 611 169**
noclegi do 8 osób.

**Gospodarstwo „Jagódka”
Agaty Szymańskiej**

adres: Zagrody 1B
28-200 Staszów
tel. **(+48) 15 866 73 60**
lub **(+48) 600 012 674**,
noclegi do 9 osób.

MAPA TURYSTYCZNA GMINY STASZÓW

TRZEBA ZOBACZYĆ

STASZÓW:

- * Kościół św. Bartłomieja z XIV w.
- * ul. Kościelna.
- * w centrum miasta – ratusz z XVIII w., w którym mieści się także punkt informacji turystycznej.

Gmina SZTASZÓW:

- * **Kurozwęki:** zespół pałacowo – parkowy.
- * **Wiśniowa:** osiemnastowieczny pałac i kościół.
- * **Koniemioty:** kościół z XVII w.
- * **Wiązownica Kolonia:** ruiny pałacu „Dziki” z 1844 roku.
- * **Grzybów:** tereny posiarunkowe oraz cmentarzysko ciałopalne z IV wieku.

OKOLICE:

- Miasto i Gmina Polanice:**
 - * Kopiec Kościuszki.
 - * Kościół pw. św. Marcjana.
- Miasto i Gmina Osiek:**
 - * modrzewiowa świątynia w Niekrasowie.
 - * kościół parafialny z 1852 roku.

Gmina Bogoria:

- * kościół w Bogorii z po. XVIII w.
- * piękne uroczysko „Buczyna” w okolicach Bogorii.

Gmina Łubnice:

- * gotycki kościół w Beszowej z XV w.
- * park podworski w Łubnicach.

Gmina Oleśnica:

- * zabytkowy układ urbanistyczny rynku.

Gmina Rytwiany:

- * pokamedulski zespół sakralny z XVII wieku.
- * zespół podworski w Rytwianach i Sichowie.
- * ruiny zamku w Rytwianach.
- * modrzewiowy kościół w Strzegomiu z XVI w.

Gmina Szydłów:

- * kompleks zabytkowych budowli w Szydłowie.
- * pałac Rupniewskich w Grabkach Dużych.

Gmina Iwaniska:

- * ruiny pałacu Krzysztopór w Ujeździe.

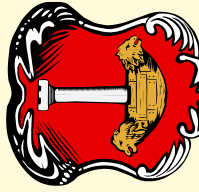
Gmina Raków:

- * centrum Ariana z XVI wieku.

Gmina Loniów:

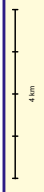
- * centrum Maryjne – Sulisławice.

HERB STASZOWA

KORAB

LEGENDA:

STASZÓW

- miejscowość na terenie gminy Staszów
- wieś
- siedziba gminy
- droga krajowa
- droga wojewódzka
- droga powiatowa
- droga graniczna, szlaki
- droga powiatowa
- linia kolejowa

STASZÓW

- Kurozwęki

OSIEK

- Suchowola

RYTWIANY

- Strzegom

OLEŚNICA

- Szydłów

WIAZOWNICA

- Wiązownica Mała
- Wiązownica Duża

BOGORIA

- Bogoria

GRZYBÓW

- Grzybów

WISNIOWA

- Wisniowa

WITOWICE

- Witowice

WOLICA

- Wolica

WYMIŚLÓW

- Wymiślów

WOLICA

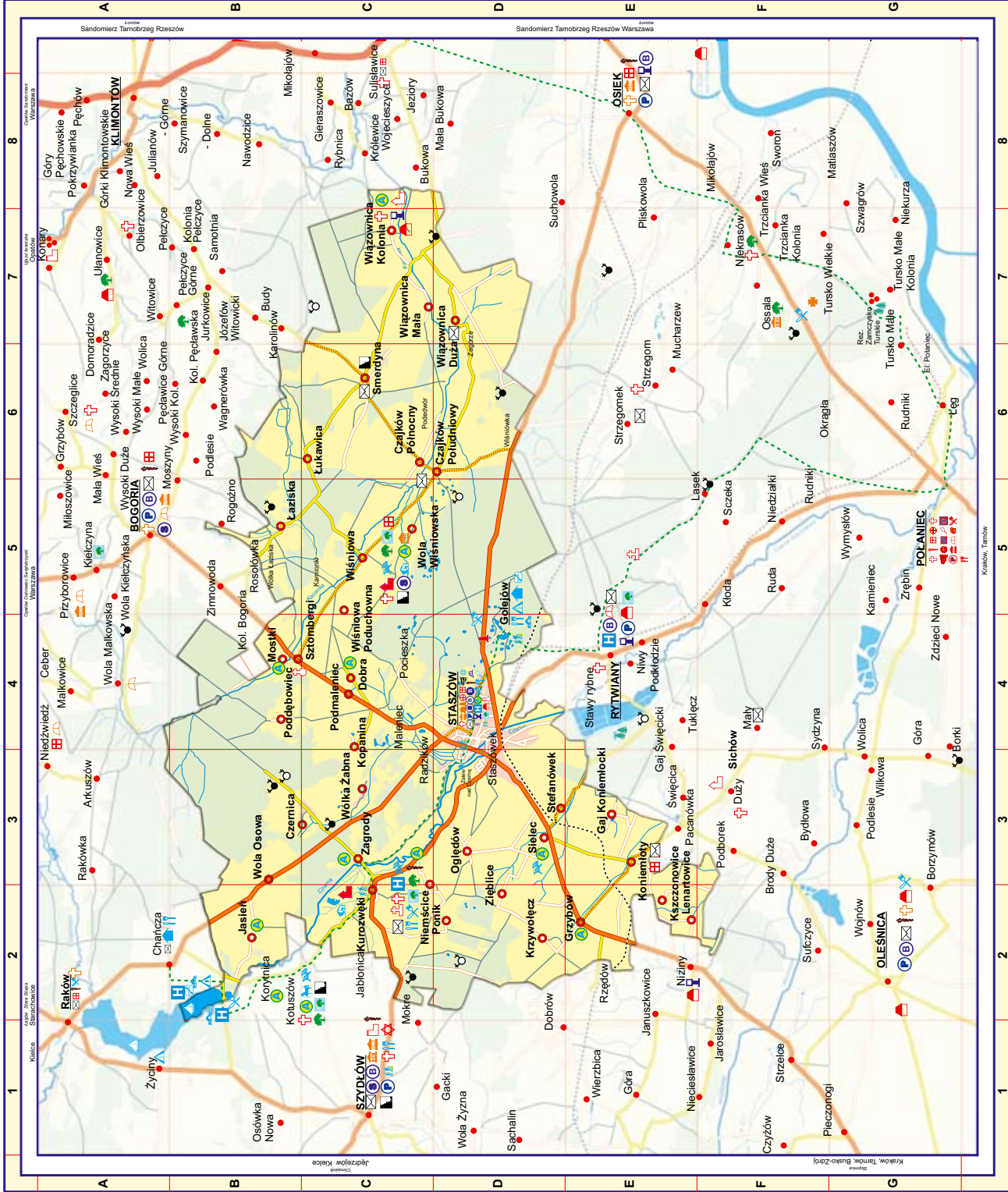
- Wolica

WOLICA

- Wolica

WOLICA

- Wolica

Mapa opracowana w oparciu o dane Geograficzne i Statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego